

sa

Sektorske_analize

prosinac 2025. _ broj 127 _ godina 14 ISSN: 1848-8986

eiz ekonomski
institut,
zagreb

hr
IN EXCELLENCE IN RESEARCH

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

Analiza odabranih sektora Republike Hrvatske

Urednica Ivana Rašić

Sadržaj

3 **Uvod**

4 **Kemijska industrija**

10 **Trgovina na malo**

14 **Hrana i piće**

19 **Telekomunikacije**

24 **Energetika: obnovljivi izvori energije**

32 **Farmaceutska industrija**

36 **Građevinarstvo i nekretnine**

43 **Turizam**

48 **Literatura**

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

Ova publikacija
izrađena je u
sklopu aktivnosti
"Popularizacija
znanosti kroz
publikaciju Sektorske
analize" u Ekonomskom
institutu, Zagreb
te sufinancirana
sredstvima iz
**Nacionalnog plana
oporavka i otpornosti
2021.-2026. –
NextGenerationEU.**

Uvod

 Sektorske analize prate stanje i trendove te poslovne događaje u odabranim sektorima hrvatskog gospodarstva: kemijskoj industriji, trgovini na malo, hrani i piću, telekomunikacijama, energetici: obnovljivim izvorima energije, farmaceutske industriji, građevinarstvu i turizmu. U ovom izdanju *Sektorskih analiza* dan je sažetak objavljenih analiza sektora u 2025. godini. Uz analizu osnovnih pokazatelja navedenih sektora za Republiku Hrvatsku, dana je i usporedba s pokazateljima za Europsku uniju te izvještaj sa Zagrebačke burze. Osim toga, analiza daje pregled financijskih pokazatelja vodećih trgovačkih društava navedenih sektora u Republici Hrvatskoj i očekivana kretanja.

Kemijska industrija¹

Kemijski sektor, definiran na temelju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti (NACE Rev. 2, odnosno Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007.), u širem smislu obuhvaća proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda (odjeljak C20), proizvodnju proizvoda od gume i plastike (odjeljak C22) te proizvodnju osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (odjeljak C21). Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda obuhvaća proizvodnju osnovnih kemikalija, gnojiva i dušičnih spojeva, plastike i sintetičkoga kaučuka u primarnim oblicima; proizvodnju pesticida i drugih agrokemijskih proizvoda; proizvodnju boja, lakova i sličnih premaza, grafičkih boja i kitova; proizvodnju sapuna i deterdženata, sredstava za čišćenje i poliranje, parfema i toaletno-kozmetičkih preparata; proizvodnju ostalih kemijskih proizvoda te proizvodnju umjetnih vlakana. S druge strane, proizvodnja proizvoda od gume i plastike obuhvaća proizvodnju vanjskih i unutrašnjih guma za vozila; proizvodnju ostalih proizvoda od gume; proizvodnju proizvoda od plastike; proizvodnju ploča, listova, cijevi i profila od plastike; proizvodnju ambalaže od plastike; proizvodnju proizvoda od plastike za građevinarstvo te ostalih proizvoda od plastike. Među postojećim proizvodima kemijske industrije i industrije plastike i gume u Hrvatskoj prednjači proizvodnja tehničkih plinova, polimera, prerađevina od gume i plastike, sredstava za pranje te boja i lakova.

Tablica 1.
Glavni sektorski
pokazatelji,
međugodišnje stope
promjene u 2023. i
2024. godini, u %

Izvor: Izračun autorice prema
podacima Državnog zavoda za
statistiku.

	2023.	2024.
Industrija kemikalija i kemijskih proizvoda - C20		
Proizvodna aktivnost	-2,6	3,7
Zaposlenost	-0,9	-0,2
Bruto plaće (nominalno)	10,9	14,2
Industrija proizvoda od gume i plastike - C22		
Proizvodna aktivnost	-3,6	-0,2
Zaposlenost	-1,6	0,8
Bruto plaće (nominalno)	14,7	13,9

1 Rašić, I. (2025). Kemijska industrija. *Sektorske analize*.

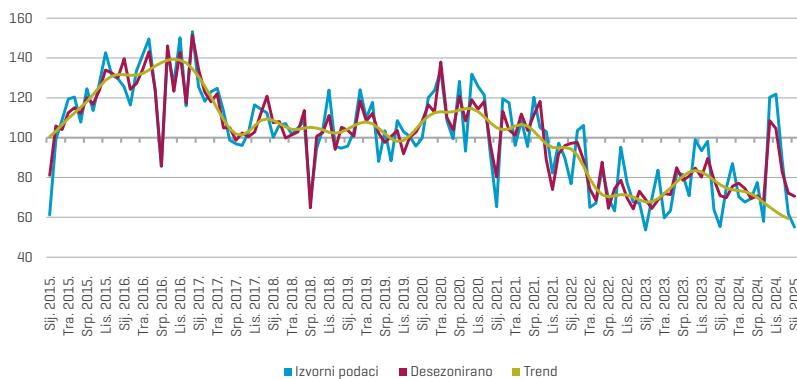
Udio sektora kemijske industrije u bruto domaćem proizvodu (BDP-u) Hrvatske iznosio je 0,77 posto u 2022. godini. Pritom je proizvodnja kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana činila 0,22 posto, a proizvodnja proizvoda od gume i plastike 0,55 posto BDP-a te godine. Istovremeno je udio proizvodnje kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (BDV-u) prerađivačke industrije iznosio 1,8 posto, dok je udio proizvodnje proizvoda od gume i plastike iznosio 4,5 posto. Za usporedbu, godinu dana ranije u industriji kemikalija i kemijskih proizvoda ostvareno je 3 posto, a u industriji proizvoda od gume i plastike 4,9 posto BDV-a cjelokupne prerađivačke industrije. U ukupnoj je zaposlenosti prerađivačke industrije u 2024. godini sektor kemijske industrije sudjelovao s udjelom od 7 posto. Gledano izdvojeno, industrija kemikalija i kemijskih proizvoda u ukupnoj zaposlenosti prerađivačkog sektora 2024. godine sudjelovala je s 2,48 posto, a industrija plastike i gume s 4,55 posto. U ukupnom izvozu prerađivačke industrije ostvarenom od siječnja do prosinca 2024. godine, kemijski je sektor sudjelovao s 10,5 posto, pri čemu je industrija kemikalija i kemijskih proizvoda sudjelovala sa 6,8 posto, a prerada plastike i gume s 3,7 posto. Istovremeno, u ukupnom uvozu prerađivačke industrije kemijski je sektor sudjelovao s 12 posto (7,9 posto industrija kemikalija i kemijskih proizvoda te 4,1 posto prerada plastike i gume). U odnosu na prethodnu godinu, izvoz kemijskog sektora u 2024. godini povećan je za 7,7 posto, a uvoz za 2,4 posto. Industrija kemikalija i kemijskih proizvoda pritom bilježi brži rast izvoza (10,5 posto) od rasta uvoza (1,2 posto). Istovremeno, u industriji polugotovih i gotovih proizvoda od gume i plastike izvoz raste sporije od uvoza. Tako je u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine izvoz industrije plastike i gume na međugodišnjoj razini povećan za 2,9, a uvoz za 4,8 posto. Zbog ovisnosti o uvoznim sirovinama, obje industrije konstantno ostvaruju vanjskotrgovinski deficit. Vanjskotrgovinski deficit proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda u 2024. godini iznosio je 1,5 milijardi eura, a proizvoda od gume i plastike 761,6 milijuna eura.

Nakon tri godine uzastopnog pada, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda u 2024. godini ostvaruje međugodišnji rast od 3,7 posto. U 2021. godini ova je industrija zabilježila međugodišnji pad od 12,9 posto, u 2022. od 21,4 posto, a u 2023. od 2,6 posto. Međugodišnji rast proizvodnje industrije kemikalija i kemijskih proizvoda u 2024. godini bio je praćen rastom plaća i neznatnim padom zaposlenosti. U odnosu na 2023. godinu, u 2024. su se godini prosječne mjesečne nominalne bruto plaće zaposlenih u ovoj industriji nominalno povećale za 14,2 posto, dok se zaposlenost u prosjeku smanjila za 0,2 posto. Prilikom analize kretanja plaća treba voditi računa i o činjenici da je prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS-a) na razini cjelokupnog hrvatskog gospodarstva prošle godine zabilježena inflacija od 3,7 posto. Prosječna bruto plaća isplaćena u prosincu 2024. godine u industriji kemikalija i kemijskih proizvoda iznosila je 1.738 eura, što je bilo 7,4 posto ispod prosjeka gospodarstva te 4,7 posto iznad prosjeka cjelokupne prerađivačke industrije.

S druge strane, industrija proizvoda od plastike i gume već drugu godinu zaredom bilježi međugodišnji pad. Dok je u 2023. on iznosio 3,6 posto, u 2024. godini on iznosi 0,2 posto. Za usporedbu, ova je industrija i u 2021. i u 2022. godini ostvarivala međugodišnji rast, i to od 4,7 odnosno 3,7 posto. Usprkos međugodišnjem padu proizvodne aktivnosti industrije proizvoda od gume i plastike tijekom prošle godine, i zaposlenost i plaće ove industrije bilježe rast. Tako su, u odnosu na 2023., u 2024. godini prosječne mjesečne bruto plaće u ovoj industriji zabilježile nominalni rast od 13,9 posto, dok je zaposlenost povećana za 0,8 posto. Unatoč povećanju plaća, plaće u industriji proizvoda od gume i plastike i dalje su među najnižima u sektoru prerađivačke industrije. Prosječna nominalna bruto plaća isplaćena u prosincu 2024. godine u industriji proizvoda od gume i plastike iznosila je 1.479 eura, što je bilo za 21,2 posto ispod prosjeka gospodarstva te za 10,9 posto ispod prosjeka cjelokupne prerađivačke industrije. Niže plaće isplaćene su u svega šest industrija, u odjevnoj industriji, industriji kože i srodnih proizvoda, industriji prerade drva i proizvoda od drva i pluta, u tekstilnoj industriji, u industriji namještaja te u djelatnosti ostale prerađivačke industrije.

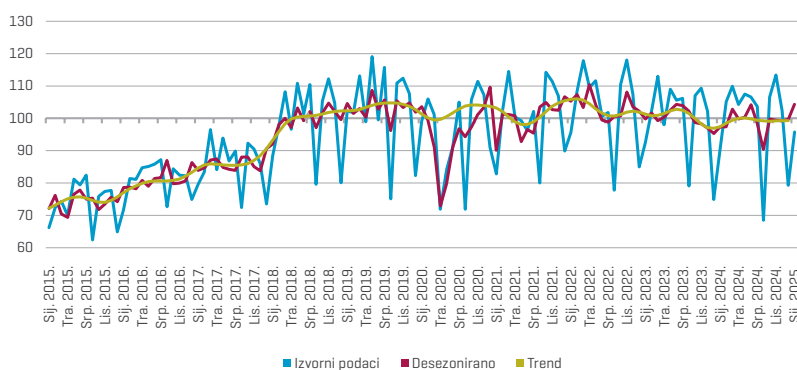
Slika 1.
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda, 2021. = 100, od siječnja 2015. do siječnja 2025. godine

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Državnog zavoda za statistiku.

Slika 2.
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike, 2021. = 100, od siječnja 2015. do siječnja 2025. godine

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Državnog zavoda za statistiku.

Prema podacima FINA-e za 2023. godinu, u djelatnosti C20 „Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda” bila su aktivna 392 poslovna subjekta, a ukupni prihod djelatnosti iznosio je 789,9 milijuna eura, dok su u djelatnosti C22 „Proizvodnja proizvoda od gume i plastike” bila aktivna 802 poslovna subjekta koja su ostvarila ukupne prihode od 1,3 milijarde eura. Prema

istom izvoru, u 2023. godini deset vodećih proizvođača kemikalija i kemijskih proizvoda u ukupnim prihodima ove industrije sudjelovalo je s 56,5 posto, dok je deset vodećih proizvođača proizvoda od gume i plastike u ukupnim prihodima ove industrije sudjelovalo s 35,8 posto. Poslovanje vodećih trgovačkih društava u djelatnosti proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda i djelatnosti proizvodnje plastike i gume tijekom 2023. godine obilježio je pad ukupnih prihoda i pad zaposlenosti. Ukupni su prihodi deset vodećih trgovačkih društava industrije kemikalija i kemijskih proizvoda u 2023. bili manji za 28,8 posto u odnosu na 2022. godinu, a broj zaposlenih za 2,8 posto (85 radnika manje nego godinu dana ranije). Ukupni prihodi deset vodećih trgovačkih društava ove industrije u 2023. godini iznosili su 465,4 milijuna eura i bili manji za 6,6 posto u odnosu na prethodnu godinu. Broj zaposlenih smanjen je s ukupno 2.180 u 2022. na 2.106 u 2023. godini (pad od 3,4 posto).

Na Zagrebačku burzu uvršteno je samo jedno trgovačko društvo iz djelatnosti proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda, Saponia d.d., dok iz djelatnosti proizvodnje plastike i gume na Zagrebačku burzu nije uvršteno niti jedno društvo. Dionice Saponije d.d. u 2024. godini zabilježile su međugodišnji pad prometa od 1,05 posto.

Prema podacima Europskog udruženja za kemijsku industriju (CEFIC-a), proizvodnja kemijskog sektora u Europskoj uniji je u prva tri tromjesečja 2024. godine zabilježila međugodišnji rast od 2,6 posto. Za usporedbu, u 2022. godini proizvodnja je ovog sektora na međugodišnjoj razini smanjena za 6,1, a u 2023. za 8,5 posto. Promotri li se kretanje proizvodne aktivnosti po pojedinim djelatnostima kemijskog sektora EU-27, najveći pad proizvodnje u 2023. u odnosu na 2022. godinu uočava se kod osnovnih kemijskih industrija, pri čemu predvode petrokemijska proizvodnja (-10,6 posto) i proizvodnja polimera (-10,5 posto). Zatim slijede industrija specijalnih kemikalija i industrija osnovnih anorganskih proizvoda s međugodišnjim padom proizvodnje od 6,3 odnosno 5,2 posto. Međugodišnje povećanje proizvodnje u 2023. godini zabilježeno je jedino kod proizvodnje kemijskih proizvoda za široku potrošnju (sapuni, deterdženti i kozmetika), i to od 3,2 posto. Pad proizvodne aktivnosti u odnosu na 2023. prošle je godine zabilježen i na razini cijele prerađivačke industrije Europske unije, i to od 2,6 posto. Tom su padu najvećim dijelom doprinijela negativna kretanja u proizvodnji kože, električne opreme i automobilske industrije. Prema podacima za 2023. godinu, izvoz kemijskog sektora Europske unije ostvaruje međugodišnji pad od 6,8 posto, a uvoz od 20,4 posto. Promotri li se struktura izvoza i uvoza kemijskog sektora EU-a u 2023. godini prema grupama proizvoda, vidljivo je da se više od polovice izvoza odnosi na izvoz specijalnih kemikalija (31,4 posto) i izvoz petrokemijskih proizvoda (24,7 posto). Zatim slijede polimeri s udjelom od 15,2 posto te kemijski proizvodi za široku potrošnju koji u ukupnom izvozu sudjeluju sa 17,8 posto. Pozitivni saldo vanjskotrgovinske razmjene EU-27 s ostatkom

Tablica 2.

Deset vodećih trgovačkih društava u proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda – odabrani financijski pokazatelji, 2023.

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)
Saponia d.d.	107,9	0,3	2,6	3,3
Petrokemija d.d.	97,8	1,0	0,6	-64,1
Hempel d.o.o.	40,7	0,5	1,7	10,7
Messer Croatia Plin d.o.o.	37,4	0,1	5,1	19,0
Scott Bader d.o.o.	33,7	0,4	1,7	4,3
Chromos-Svjetlost d.o.o.	30,6	0,0	25,5	10,8
Meteor grupa – Labud d.o.o.	30,0	0,6	1,0	17,7
LUSH manufaktura d.o.o.	24,2	0,2	4,9	9,2
Adriatica Dunav d.o.o.	23,7	0,5	2,6	2,3
Maxam Detines d.o.o.	20,0	0,5	1,5	19,0

Izvor: Izračun autorice prema podacima FINA-e.

Tablica 3.

Deset vodećih trgovačkih društava u proizvodnji plastike i gume – odabrani financijski pokazatelji, 2023.

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)
Bomark Pak d.o.o.	105,8	0,57	1,5	3,5
Gumiimpex-GRP d.d.	74,4	0,91	1,3	5,4
Muraplast d.o.o.	68,9	0,40	2,0	7,0
Deceuninck d.o.o.	50,1	0,89	1,0	0,6
Alpla d.o.o.	32,4	0,51	1,9	2,7
Aquaestil plus d.o.o.	31,9	0,44	2,3	3,3
Marlex d.o.o.	28,1	0,36	3,5	7,9
Vargon d.o.o.	27,6	0,21	1,8	5,2
Plastform d.o.o.	24,2	0,26	2,7	2,3
Heplast-pipe d.o.o.	22,0	0,44	2,0	6,7

Izvor: Izračun autorice prema podacima FINA-e.

svijeta zabilježen je kod kemijskih proizvoda za široku potrošnju (28,3 milijarde eura), specijalnih kemikalija (24,3 milijarde eura) te polimera (4 milijarde eura). S druge strane, veći uvoz od izvoza ostvaren je kod grupe petrokemijskih (-19,0 milijardi eura) i osnovnih anorganskih proizvoda (-3,3 milijarde eura). Gledano dinamički, udio kemijske industrije Europske unije na svjetskom tržištu smanjio se tijekom posljednjeg desetljeća. Tako se usprkos povećanju ukupne prodaje kemijskog sektora s 510 milijardi eura u 2013. na 655 milijardi eura u 2023. godini, udio EU-27 u ukupnoj svjetskoj prodaji kemikalija smanjio sa 16,4 posto na 12,6 posto.

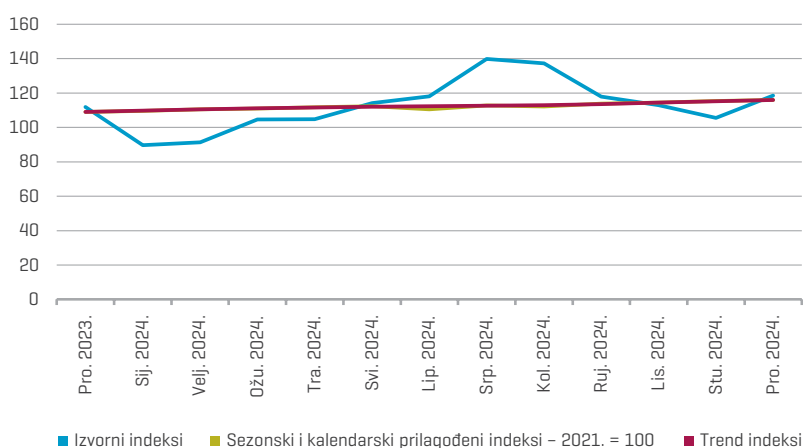
Premda je teško predvidjeti dugoročniji utjecaj rata na gospodarstvo EU-a, njegovi učinci već su vidljivi te se ogledaju u inflaciji, krhkijim lancima opskrbe s mogućim poremećajima u opskrbi fosilnim sirovinama i izvorima energije i oslabljenim izgledima za rast. Imajući u vidu neizvjesno globalno gospodarsko i poslovno okruženje, CEFIC ne prognozira skori oporavak kemijske proizvodnje u EU-27 te ukazuje na ograničenja rasta potražnje uslijed nepovoljnih gospodarskih uvjeta u Njemačkoj i SAD-u, dok će situacija u Kini ostati nepromijenjena. Poslovno i trgovinsko okruženje u kojem posluju europske kemijske tvrtke izloženo je visokom riziku koji proizlazi iz dodatnih uvoznih carina SAD-a.

— Trgovina na malo²

— Trgovina je važna gospodarska djelatnost koja ima značajan utjecaj na gospodarski rast, zaposlenost i dohodak. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2024. godini udio trgovine u bruto domaćem proizvodu izraženom u tržišnim cijenama iznosio je 24,6 posto, u zaposlenosti pravnih osoba 15,3 posto i u broju aktivnih pravnih osoba 14,5 posto. U 2024. godini realni promet u trgovini na malo kumulativno je povećan za 7,7 posto na međugodišnjoj razini i rastao je tijekom cijele godine u svim mjesecima. U isto vrijeme, nominalni promet, koji prikazuje ukupnu vrijednost prometa u tekućim cijenama, iznosio je 9,8 posto, a cjenovna komponenta iznosila je 2,1 posto. Podaci ukazuju na to da se tržište maloprodaje stabiliziralo i da je glavni pokretač rasta maloprodaje u 2024. bila veća količina kupljenih proizvoda i usluga, a ne samo rast cijena. Potrošačka aktivnost bila je pozitivna tijekom cijele godine, što ukazuje na dobru ekonomsku situaciju, rastuću kupovnu moć građana i povećanu potrošnju. Na to ukazuje i rast desezonirane i trend serije za 7 posto u prosincu 2024. u odnosu na isti mjesec prethodne godine (slika 3).

Slika 3.
Realni promet u trgovini na malo – desezonirana i trend serija, 2021. = 100

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Državnog zavoda za statistiku.

² Anić, I.-D. (2025). Trgovina na malo. *Sektorske analize*.

U 2024. godini rast nominalnog prometa u trgovini na malo ostvarile su sve trgovačke struke. Najveći porast prometa ostvarile su prodaja u ljekarnama (22,0 posto, uz porast cijena u kategoriji zdravlja za 5,4 posto), prodaja motornih vozila, dijelova i pribora za motorna vozila, motocikala i dijelova (17,4 posto, uz pad cijena u kategoriji motornih vozila od 1 posto) i prodaja u ostalim nespecijaliziranim prodavaonicama (11,2 posto). U sektoru hrane, u kojem je stopa inflacije iznosila 3,9 posto, nespecijalizirane prodavaonice pretežno živežnim namirnicama ostvarile su rast prometa od 8,5 posto, a specijalizirane prodavaonice živežnim namirnicama 7,8 posto. Ova kretanja ukazuju na promjenu strukture potrošnje i potrošačkih preferencija prema zdravlju i kupnji motornih vozila te robe široke potrošnje, uz stabilan realni rast u maloprodaji hrane.

Trgovina na malo zapošljava veliki broj ljudi, posebno u urbanim sredinama. U 2024. godini zaposlenost u pravnim osobama u trgovini (G) povećana je na međugodišnjoj razini za 3,7 posto, u trgovini na malo (G47) za 3,7 posto, a u obrtničkoj trgovini za 10 posto, dok je u gospodarstvu zaposlenost rasla po stopi od 14 posto. U 2024. godini hrvatski maloprodajni sektor suočio se s izazovima u pronalaženju adekvatne radne snage. Kombinacija demografskih promjena i povećane potražnje za radnicima, naročito u sezoni, rezultirala je potrebom za angažiranjem umirovljenika, studenata i stranih radnika. Rekordan broj od 32.573 umirovljenika koji rade u mirovini zabilježen je krajem srpnja, a najviše (oko 5.500) ih je zaposleno u trgovini. Specifičnost trgovine na malo je također što ona tradicionalno zapošljava veliki broj žena (71,8 posto zaposlenosti u trgovini na malo u 2024. godini), što je povezano s tradicionalnim poslovima u sektoru, kao što su prodaja, rad na blagajni, rad u prodavaonicama, te s poslovima koji zahtijevaju komunikacijske i organizacijske vještine. Broj zaposlenih žena u trgovini na malo povećan je 2024. godine u odnosu na prethodnu godinu.

U 2024. godini prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenom u pravnim osobama u trgovini na malo (G47) povećane su za 13,8 posto, a neto plaće za 14,0 posto. Statistički podaci pokazuju da su plaće u trgovini na malo niske u odnosu na trgovinu i gospodarstvo i da postoje razlike u plaćama između muškaraca i žena. U 2024. godini neto plaće u trgovini na malo bile su niže za 9,3 posto u odnosu na trgovinu i za 18,9 posto u odnosu na gospodarstvo, a muškarci su imali za 18,1 posto veću neto plaću po zaposlenom u pravnim osobama u odnosu na žene. Niske plaće povećavaju fluktuaciju radne snage te umanjuju motivaciju i produktivnost zaposlenih.

Prema podacima FINA-e, u 2023. godini trgovačka društva u trgovini na malo (G47) ostvarila su nominalno rast prihoda od prodaje od 17,9 posto. Na taj rast utjecala su i inflatorna kretanja (indeks potrošačkih cijena u toj godini iznosio je 8 posto, a rast cijena hrane iznosio je 12,7 posto). Troškovi prodane robe su povećani za 3,4 posto, a kako su oni rasli nešto

manje od prihoda od prodaje u apsolutnom iznosu, povećane su bruto marže (18,1 posto). Dobit prije oporezivanja (razlika između bruto marže i troškova poslovanja) povećana je za 38,5 posto. Podaci pokazuju da su u vrijeme visoke inflacije, uz rast prihoda i dobiti, maloprodavači imali kapacitet za otvaranje novih prodavaonica ili proširenje postojećih, na što ukazuje rast dugotrajne imovine (rast od 8,5 posto) i novo zapošljavanje (rast od 1,3 posto).

U tablici 4 prikazani su rezultati vodećih deset maloprodavača u 2023. godini. Kao i 2022., i u 2023. godini Konzum plus bio je vodeći maloprodavač u Hrvatskoj, s ostvarenim prihodom od prodaje od 1,83 milijarde eura. Drugi maloprodavač po ostvarenom prihodu od prodaje u 2023. godini bio je Lidl, a treći Spar Hrvatska, koji je dio grupe Spar Holding AG iz Austrije, koja je bila na 77. mjestu među 250 najvećih maloprodavača u svijetu. Plodine su na četvrtom mjestu po ostvarenim prihodima od prodaje, dok je na petom mjestu Kaufland. Kaufland je zajedno s Lidlom član Schwarz grupe (Schwarz Unternehmenstreuhand KG). Schwarz grupa iz Njemačke je četvrti najveći maloprodavač na svijetu, koji posluje dominantno s lancem diskontnih prodavaonica. Posluje u 32 zemlje i ostvario je u 2023. godini 177,009 milijardi dolara prihoda od prodaje te rast prihoda od prodaje od 9,4 posto. U 2023. godini među vodećim maloprodavačima bili su i Tommy, Studenac, Pevex, dm-drogerie markt i Tisak plus.

Konzum je bio vodeći trgovac na malo u Gradu Zagrebu i šest županija (Zagrebačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Varaždinskoj, Karlovačkoj, Ličko-senjskoj te Osječko-baranjskoj županiji), kao i prethodne godine. Članice Schwarz grupe bile su vodeće u dvije županije. Lidl je vodeći trgovac u Koprivničko-križevačkoj, dok je Kaufland vodeći trgovac na malo u Brodsko-posavskoj županiji.

Trgovinu na malo u EU-u karakterizira jaka konkurencija i spori rast tržišta. Promet u trgovini na malo je povećan realno za 1,3 posto u 2024. u odnosu na prethodnu godinu – promet prehrambenih proizvoda za 0,6 posto, a promet neprehrambenih proizvoda (bez trgovine gorivom) za 2 posto. Postoje, međutim, znatne razlike među zemljama EU-a. Inflacija je usporena u svim zemljama EU-a, a Hrvatska je bila među zemljama s najvećim rastom cijena. U 2024. godini u EU-27 cijene hrane su povećane za 2 posto, pića, duhana i narkotika za 5,6 posto, a cijene odjeće i obuće za 1,6 posto. U pogledu cijena hrane, Hrvatska se opet našla među zemljama s najvećim rastom cijena (3,6 posto), dok je rast cijena alkoholnih pića, duhana i narkotika (5,4 posto) i odjeće (0,8 posto) bio ispod prosjeka EU-27. Cijene su visoke u Hrvatskoj zbog kombinacije čimbenika, zbog uvozne ovisnosti, visokih poreza, prelijevanja inflacije iz inozemstva u Hrvatsku i poremećaja u svjetskim lancima nabave, malog tržišta i nedostatka ekonomija obujma, rasta troškova poslovanja i sezonske turističke potražnje. Uvođenje eura

Tablica 4.

Odabrani pokazatelji poslovanja vodećih deset maloprodavača u 2023. godini

	Prihodi od prodaje (u mlrd. eura)	Bruto marža (u % prihoda od prodaje)	Profitabilnost prodaje (u %)	Koeficijent ukupne zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Prosječno razdoblje plaćanja obveza prema dobavljačima (u danima)
Konzum plus	1,83	27,0	1,11	0,82	0,53	50,3
Lidl Hrvatska	1,18	25,0	5,92	0,47	0,67	45,7
Spar Hrvatska	0,92	22,0	0,15	0,78	0,80	39,5
Plodine	0,80	23,0	8,02	0,59	0,58	58,7
Kaufland Hrvatska	0,72	27,0	2,39	0,37	1,41	24,4
Tommy	0,61	28,0	3,87	0,79	0,82	48,1
Studenac	0,61	25,0	1,09	0,85	0,75	76,8
Pevox	0,43	33,0	12,76	0,25	5,59	18,3
dm-drogerie markt	0,38	35,0	3,47	0,80	1,14	33,3
Tisak plus	0,29	22,0	1,70	0,69	0,78	46,2

Napomene: Obuhvat je odjeljak G47 bez djelatnosti G47.3 (trgovina na malo motornim gorivima i mazivima u specijaliziranim prodavaonicama). Profitabilnost prodaje = neto dobit nakon oporezivanja / poslovni prihodi * 100; koeficijent ukupne zaduženosti = ukupne obveze / ukupna imovina; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze. Prosječno razdoblje plaćanja obveza prema dobavljačima = 365 / koeficijent obrtaja obveza prema dobavljačima; koeficijent obrtaja obveza prema dobavljačima = prihod od prodaje / obveze prema dobavljačima.

Izvori: FINA i izračun autora.

također je olakšalo podizanje cijena. Iako je promet u trgovini na malo neznatno povećan, broj zaposlenih osoba u trgovini na malo u EU-27 je smanjen za 0,3 posto u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu. Većina zemalja je imala stabilna kretanja na tržištu rada u trgovini na malo, dok su Estonija [-4,7 posto], Finska [-2,8 posto] i Njemačka [-2,2 posto] ostvarile pad zaposlenosti. U usporedbi sa zemljama EU-a, Hrvatska je u grupi zemalja koje imaju okrupnjenu trgovinu na malo, s većim brojem zaposlenih po maloprodavaču. Međutim, po većini pokazatelja uspješnosti (marže, proizvodnost rada i plaće), ona zaostaje za prosjekom EU-a.

Hrana i piće³

Sektor proizvodnje hrane i pića jedan je od najvažnijih industrijskih sektora u Hrvatskoj. Udio industrije hrane i pića u BDP-u Hrvatske u 2022. godini iznosio je 2,3 posto [od čega je udio proizvodnje hrane iznosio 1,8 posto, a proizvodnje pića 0,5 posto]. Istovremeno čini 18,1 posto BDP-a prerađivačke industrije, pri čemu proizvodnja hrane prisvaja udio od 14,4 posto, a proizvodnja pića od 3,7 posto. Udio industrije hrane i pića u ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva u 2024. godini iznosio je 3,3 posto [od čega je udio proizvodnje hrane iznosio 2,9 posto, a proizvodnje pića 0,4 posto]. Sektor proizvodnje hrane i pića sudjelovao je u ukupnoj zaposlenosti prerađivačke industrije u siječnju 2025. godine s udjelom od 21,2 posto. Pritom je udio industrije hrane iznosio 18,8 posto, a industrije pića 2,4 posto ukupne zaposlenosti prerađivačke industrije.

Tablica 5.
Kretanje glavnih
sektorskih pokazatelja,
međugodišnje stope
promjene, 2024., u %

Izvor: Izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

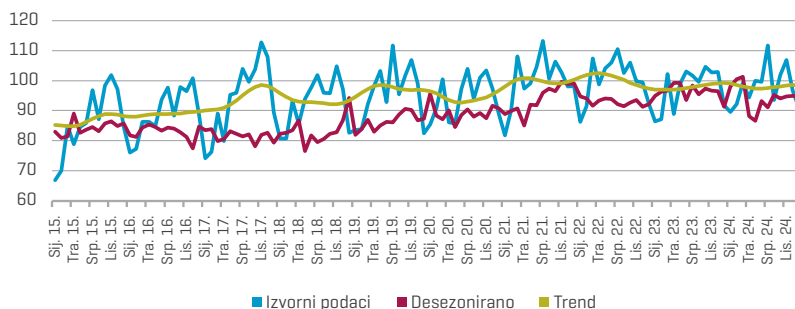
Industrija hrane	2024.
Proizvodna aktivnost	0,6
Zaposlenost	1,9
Prosječna bruto plaća	14,3
Industrija pića	2024.
Proizvodna aktivnost	2,5
Zaposlenost	4,8
Prosječna bruto plaća	8,6

Nakon pada proizvodne aktivnosti industrije hrane od 2,9 posto u 2023. godini, u 2024. godini ona bilježi međugodišnji rast od 0,6 posto. Usporedno s rastom ukupne aktivnosti industrije hrane, broj zaposlenih se povećao. U prosincu 2024. godine industrija hrane zapošljavala je 43.407 radnika, što u odnosu na isti mjesec 2023. godine predstavlja za 1,0 posto veću zaposlenost. Mjesečne su bruto plaće u prosincu 2024. godine u industriji hrane na međugodišnjoj razini nominalno povećane za 13,4 posto. Pritom je prosječna bruto plaća isplaćena u prosincu 2024. godine iznosila 1.515 eura.

3 Palić, P. (2025). Hrana i piće. *Sektorske analize*.

Slika 4.
Proizvodnja hrane,
2021. = 100

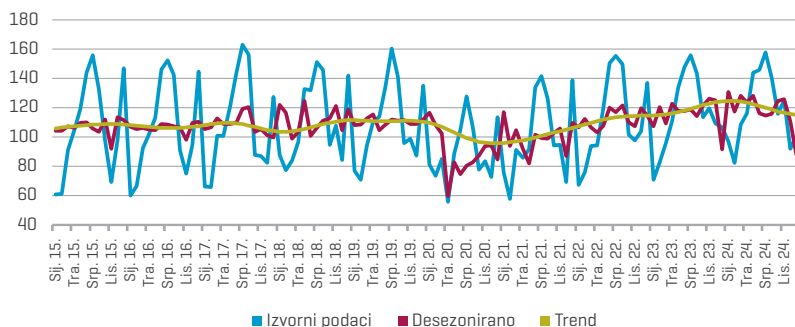
Izvor: Ekonomski institut, Zagreb, na osnovi izvornih podataka Državnog zavoda za statistiku.

Proizvodna aktivnost industrije pića na razini 2024. godine zabilježila je međugodišnji rast od 2,5 posto, dok je u 2023. godini zabilježen rast od 3,2 posto. Paralelno s povećanjem aktivnosti tijekom 2024. godine, industriju pića obilježava i povećanje broja zaposlenih. Tako je u prosincu 2024. godine ova industrija zapošljavala 5.627 radnika, što je za 3,5 posto više nego u istom mjesecu 2023. godine. Također, u prosincu 2024. prosječna je bruto plaća u ovoj industriji bila nominalno veća za 9,6 posto u usporedbi s prosincem 2023. godine. Prosječna nominalna bruto plaća isplaćena u prosincu 2024. godine u industriji pića iznosila je 1.914 eura, što je bilo za 2,0 posto iznad prosjeka gospodarstva te za 15,3 posto iznad prosjeka cjelokupne prerađivačke industrije.

Slika 5.
Proizvodnja pića,
2021. = 100

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb, na osnovi izvornih podataka Državnog zavoda za statistiku.

U travnju 2025., u usporedbi s travnjem 2024. godine, proizvođačke cijene u proizvodnji hrane porasle su za 1,9 posto, a cijene proizvođača pića zabilježile su međugodišnji rast od 2,8 posto. Istovremeno su cijene proizvođača na razini prerađivačke industrije zabilježile pad od 1,7 posto.

Prehrambena industrija u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine bilježi međugodišnji rast proizvodnosti rada po stopi od 1,5 posto, a industrija pića od 1,2 posto. Industrija hrane, pića i duhanskih proizvoda sudjelovala je, u 2024. godini, s 12,3 posto u ukupnom robnom izvozu prerađivačke industrije. U ukupnom uvozu prerađivačke industrije, industrija hrane, pića i duhanskih proizvoda 2024. godine sudjelovala je s 13,4 posto. Bitno je napomenuti da industrija hrane, pića i duhanskih proizvoda ostvaruje vanjskotrgovinski deficit. Izvoz industrije hrane, pića i duhanskih proizvoda

tijekom 2024. godine smanjen je za 1,4 posto u odnosu na 2023. godinu, dok je uvoz industrije hrane, pića i duhanskih proizvoda tijekom 2024. godine povećan za 9,6 posto.

Prema podacima FINA-e za 2023. godinu, deset vodećih trgovačkih društava u industriji hrane ostvarilo je porast aktivnosti tijekom 2023. godine. Ukupni prihodi bili su veći za 12,0 posto u odnosu na 2022. godinu. Međutim, uz povećanje prihoda zabilježena je smanjena zaposlenost za 0,6 posto te se proizvodnost rada povećala za 12,6 posto u 2023. godini. U 2023. godini zabilježeno je i povećanje dobiti prije oporezivanja za deset najvećih trgovačkih društava prehrambene industrije [134,3 milijuna eura] u odnosu na 2022. godinu [104,5 milijuna eura].

Tablica 6.
Deset vodećih
trgovačkih društava u
djelatnosti proizvodnje
hrane – odabrani
financijski pokazatelji,
2023.

Izvor: Izračun autorice prema podacima iz baze Fina Info.BIZ.

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)
Vindija d.d.	473,5	0,6	0,8	5,4
Podravka d.d.	359,4	0,2	1,5	8,8
Dukat d.d.	352,9	0,2	1,4	5,0
Mesna industrija braća Pivac d.o.o.	334,3	0,5	0,5	2,7
PIK Vrbovec plus d.o.o.	327,6	0,8	1,7	-1,7
PPK d.d.	289,1	0,2	4,7	4,0
Ledo plus d.d.	179,3	0,1	2,9	4,3
Enna Fruit d.o.o.	170,8	0,7	1,1	3,4
Kraš d.d.	167,2	0,3	2,3	4,4
EMPWR d.o.o.	160,2	0,4	3,4	14,6

Prema financijskim pokazateljima za deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti proizvodnje pića, može se zaključiti da je tijekom 2023. godine povećana aktivnost ovog sektora (tablica 7). Nakon pada aktivnosti u 2018., 2019. i 2020. godini, deset vodećih društava industrije pića 2021. i 2022. godine bilježi međugodišnji rast ukupnih prihoda od 21,2 posto i 19,9 posto. Taj se trend nastavio i u 2023. godini kada deset vodećih društava industrije pića bilježi međugodišnji rast od 17,6 posto. Također, međugodišnje povećanje prihoda uz istovremeno povećanje zaposlenosti (broj zaposlenih povećan je za 2,4 posto) za posljedicu je imalo povećanje proizvodnosti rada. Štoviše, proizvodnost rada se u 2023. godini povećala za 14,9 posto u odnosu na 2022. godinu.

Tablica 7.

Deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti proizvodnje pića – odabrani financijski pokazatelji, 2023.

Izvor: Izračun autorice prema podacima iz baze Fina Info.BIZ.

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)
Coca-Cola HBC Hrvatska d.o.o.	210,7	0,5	1,1	5,8
Jamnica plus d.o.o.	201,4	0,7	1,3	4,1
Zagrebačka pivovara d.o.o.	199,1	0,6	0,9	20,7
Heineken Hrvatska d.o.o.	141,3	0,4	1,2	4,9
Badel 1862 d.d.	74,5	0,3	3,2	20,2
Carlsberg Croatia d.o.o.	70,2	0,5	1,1	4,9
Slavonija slad d.o.o.	48,2	0,7	2,4	15,7
Agrolaguna d.d.	20,3	0,6	1,0	-0,8
Maraska d.d.	18,2	0,7	2,0	-2,2
Kis pića d.o.o.	16,6	0,6	1,9	5,3

Od vodećih deset proizvođača hrane, na Zagrebačku burzu uvrštena je Podravka d.d. Prema posljednjim podacima, u sastavu burzovnog indeksa Zagrebačke burze CROBEX nalazi se Podravka d.d. [s težinom u indeksu od 8,99 posto]. Podravka d.d. je [s težinom u indeksu od 17,37 posto] uvrštena i u sastav indeksa CROBEX 10 koji predstavlja deset dionica s najvećom *free float* tržišnom kapitalizacijom i prometom. U sastavu sektorskog indeksa Zagrebačke burze CROBEXnutris trenutno su dionice Atlantic grupe d.d. i Podravke d.d. Indeksom CROBEXnutris prate se prinosi i rizici u sektoru proizvodnje i prerade hrane.

Industrija hrane i pića jedan je od najvećih pokretača gospodarstva u Europskoj uniji te se ističe kao vrlo značajan sektor. Iako prodaja u cjelokupnoj prerađivačkoj industriji u EU-27 bilježi pad od 0,7 posto u četvrtom tromjesečju 2024. godine na međugodišnjoj razini, prodaja u industriji hrane i pića istovremeno bilježi rast od 3,4 posto. Najveći rast prodaje na godišnjoj razini u četvrtom tromjesečju 2024. godine bilježe Grčka (4,8 posto), Rumunjska (4,5 posto) i Poljska (3,8 posto). Jedina zemlja koja s druge strane bilježi postotni pad prodaje je Litva (0,4 posto). Industrija hrane i pića u četvrtom je tromjesečju 2024. ostvarila rast od 0,1 posto u odnosu na treće tromjesečje 2024. godine. Također i na godišnjoj razini je u četvrtom tromjesečju 2024. godine zabilježen rast proizvodnje u industriji hrane i pića od 1,8 posto, dok je ukupna industrijska proizvodnja na međugodišnjoj razini ostvarila pad od 1,5 posto.

Trend rasta cijena većine poljoprivrednih kultura iz 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godine preokrenuo se u 2023. godini te se nastavio i u 2024. godini. U četvrtom tromjesečju 2024. godine poljoprivredne cijene bilježe pad od 4,4 posto u odnosu na isto tromjesečje iz prethodne godine. S druge strane, proizvođačke cijene prehrambenih proizvoda porasle su

za 1,3 posto u četvrtom tromjesečju 2024. godine u odnosu na četvrto tromjesečje 2023. godine.

Zaposlenost prerađivačke industrije na razini EU-27 u četvrtom tromjesečju 2024. godine bilježi međugodišnji pad od 0,8 posto. S druge strane, rast zaposlenosti od 1,4 posto zabilježen je u industriji hrane, dok je u industriji pića zabilježen rast od 1,9 posto. Najveći rast zaposlenosti u industriji hrane na razini EU-27 u četvrtom tromjesečju 2024. godine u odnosu na četvrto tromjesečje 2023. godine bilježe Latvija (3,7 posto), Češka (3,6 posto) i Portugal (3,2 posto). S druge strane, od analiziranih zemalja najveći pad zaposlenosti u industriji hrane na razini EU-27 bilježe Finska (4,5 posto), Irska (1,4 posto) i Litva (0,1 posto). Najveći rast zaposlenosti u industriji pića ostvaruju Litva (6,6 posto), Italija (6,5 posto) i Hrvatska (5 posto), dok najveći pad zaposlenosti u ovoj industriji ostvaruju Irska (14,4 posto), Švedska (7,6 posto) i Latvija (5,3 posto). Izvoz industrije hrane i izvoz industrije pića na razini EU-27 u četvrtom tromjesečju 2024. godine bilježe međugodišnji rast od 8,5 i 4,0 posto. Istovremeno, uvoz industrije hrane povećao se za 16,4 posto, dok se uvoz pića povećao za 9,9 posto.

U kontekstu takvih globalnih kretanja i promjena potrošačkih navika, važno je osvijestiti da industrija hrane i pića u Hrvatskoj ima višestruke učinke na BDP, zaposlenost i izvoz te da snažno utječe na razvoj povezanih sektora poput turizma. U vremenima kada brojni sektori prolaze kroz izazovna razdoblja, industrija hrane i pića predstavlja jedno od rijetkih uporišta za stabilnost i rast. Stoga bi strateški prioriteti trebali biti jačanje izvoza, poticanje inovacija i ulaganja, kao i kontinuirano građenje prepoznatljivog imidža Hrvatske u kontekstu kvalitete hrane i pića.

Telekomunikacije⁴

Prema podacima Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM) za četvrto tromjesečje 2024. godine, korištenje telefonskih usluga u nepokretnoj mreži i dalje je u padu, dok je povećano korištenje usluga u pokretnoj mreži kao i usluga pristupa internetu. Ukupan broj priključaka telefonske usluge u nepokretnoj mreži na kraju prošle godine bio je 1.201.798, što je na međugodišnjoj razini smanjenje od 0,1 posto. Broj korisnika u nepokretnoj mreži u četvrtom tromjesečju prošle godine smanjen je na međugodišnjoj razini za 1,2 posto. U istom je razdoblju ukupni odlazni promet u ovoj mreži smanjen za 16,3 posto. S obzirom na ove podatke, teleoperatori su zabilježili pad ukupnog prihoda od telefonske usluge u nepokretnoj mreži u analiziranom razdoblju. U odnosu na četvrto tromjesečje 2023., ukupni je prihod od ove vrste usluga smanjen za 5,5 posto. Ukupno je u posljednja tri mjeseca 2024. godine ostvareno 29,8 milijuna eura prihoda od pružanja telefonske usluge u nepokretnoj mreži. Tek 7,5 posto tog iznosa odnosi se na veleprodajni prihod, koji je u odnosu na četvrto tromjesečje smanjen za 19,0 posto. Ostatak, odnosno 27,5 milijuna eura, odnosi se na maloprodajni prihod, koji je na međugodišnjoj razini također zabilježio pad, i to od 4,2 posto.

Najveći udio na tržištu usluga u nepokretnoj mreži drži HT Grupa. U četvrtom tromjesečju 2024. godine njezin je udio iznosio 60,2 posto ukupnog broja korisnika telefonske usluge u nepokretnoj mreži. A1 Hrvatska u istom je razdoblju pružao telefonske usluge u nepokretnoj mreži za 26,5 posto korisnika, a Telemach Hrvatska za 11,8 posto njih.

Tablica 8.
Nepokretna i pokretna komunikacijska mreža u četvrtom tromjesečju 2024. godine

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka HAKOM-a.

	Nepokretna mreža	Pokretna mreža
Broj korisnika	1.101.644	4.717.531
Odlazni promet (u min.)	215.203.351	2.738.298.749
Ukupni prihodi (u eurima)	29.768.676	167.898.798

⁴ Božić, Lj. [2025a]. Telekomunikacije. *Sektorske analize*.

Nasuprot tome, broj korisnika telefonskih usluga u pokretnoj mreži povećan je u navedenom razdoblju za 3,4 posto u odnosu na četvrto tromjesečje 2023. godine. U zadnjem tromjesečju 2024. godine bilo je 4.717.531 korisnika telefonskih usluga u pokretnoj mreži, od čega se njih 81,5 posto odnosi na privatne korisnike. Broj privatnih korisnika telefonskih usluga u pokretnoj mreži na kraju 2024. godine povećan je za 3 posto na međugodišnjoj razini. Posljedica je to povećanja broja korisnika s pretplatničkim odnosom, i to za 6,1 posto u odnosu na četvrto tromjesečje godinu ranije. Korisnici s pretplatničkim odnosom činili su tako 61,1 posto ukupnog broja privatnih korisnika. U istom razdoblju smanjen je broj korisnika bez pretplatničkog odnosa za 1,5 posto u usporedbi s četvrtim tromjesečjem 2023. godine. Broj poslovnih korisnika u zadnjem tromjesečju 2024. godine povećan je za 5,2 posto u odnosu na isto razdoblje 2023. godine i iznosio je 872.405 korisnika. Gustoća korisnika telefonskih usluga u pokretnoj mreži na kraju prošle godine iznosila je 121,8 posto, što je povećanje od 3,4 posto na međugodišnjoj razini. Ukupni odlazni promet operatora telefonske usluge u pokretnoj mreži u četvrtom tromjesečju prošle godine bio je za 1,7 posto veći nego godinu ranije. U zadnja tri mjeseca 2024. godine u pokretnoj se mreži telefoniralo 2.738.298.749 minuta. U istom razdoblju smanjeno je trajanje poziva vlastitih korisnika u *roamingu* u međunarodnim mrežama za 13,7 posto te povećano trajanje poziva stranaca u *roamingu* u nacionalnim mrežama za 8,13 posto na međugodišnjoj razini. Broj poslanih SMS poruka u četvrtom tromjesečju 2024. bio je za 10,6 posto manji nego u četvrtom tromjesečju 2023. Također, smanjen je broj poslanih MMS poruka, i to za 10,2 posto.

S obzirom na povećanje broja korisnika kao i odlaznog prometa, u četvrtom tromjesečju 2024. došlo je i do povećanja ukupnog prihoda od telefonske usluge u pokretnoj mreži, i to za 10,8 posto na međugodišnjoj razini. Pritom treba naglasiti da je to povećanje posljedica povećanja maloprodajnog prihoda za 14,3 posto u odnosu na isto razdoblje 2023. godine. Naime, veleprodajni prihod u četvrtom tromjesečju 2024. smanjen je za 18,8 posto u odnosu na zadnje tromjesečje 2023. godine. Maloprodajni prihod od telefonske usluge u pokretnoj mreži čini 92,3 posto od 167,9 milijuna eura ukupno ostvarenog prihoda od telefonskih usluga u pokretnoj mreži u zadnja tri mjeseca. Maloprodajni prihod od prodaje privatnim korisnicima u zadnja tri mjeseca 2024. godine iznosio je 114,8 milijuna eura, od čega je 78,5 posto generirano od prodaje telefonske usluge korisnicima s pretplatničkim odnosom. Ukupni prihod od prodaje korisnicima s pretplatničkim odnosom u četvrtom tromjesečju 2024. godine povećan je za 17,2 posto u usporedbi s istim razdobljem 2023. godine. U zadnja tri mjeseca prošle godine od poslovnih je korisnika ostvaren maloprodajni prihod u iznosu od 40,2 milijuna eura, što je 14,9 posto više nego u istom razdoblju 2023. godine.

Najveći udio na tržištu telefonske usluge u pokretnoj mreži mjereno brojem korisnika u četvrtom tromjesečju prošle godine imao je Hrvatski Telekom. Njegov je udio u navedenom razdoblju iznosio 44,4 posto korisnika telefonske usluge u pokretnoj mreži. Slijedi A1 Hrvatska s 34,1 posto i Telemach Hrvatska s 21,5 posto korisnika telefonske usluge u pokretnoj mreži.

Kraj 2024. godine obilježio je i povećan broj priključaka širokopojasnog pristupa internetu, i to za 5,1 posto na međugodišnjoj razini. U zadnja tri mjeseca 2024. godine u Hrvatskoj je bilo 6.886.349 priključaka širokopojasnog pristupa internetu. Broj priključaka širokopojasnog pristupa internetu putem nepokretne mreže u tom razdoblju bio je 1.147.086 te je povećan za 3,4 posto u usporedbi s istim razdobljem 2023. godine. Što se tiče broja priključaka širokopojasnom internetu putem pokretnih mreža, on je iznosio 5.739.263 i na međugodišnjoj je razini povećan za 5,5 posto.

Najveći udio u ukupnom broju priključaka širokopojasnog pristupa internetu u četvrtom tromjesečju 2024. godine imala je HT Grupa. Njezin udio u navedenom je razdoblju bio 58,8 posto ukupnog broja priključaka putem nepokretne mreže i 43,2 posto ukupnog broja priključaka putem pokretne mreže. A1 Hrvatska imao je udio od 27,7 posto u ukupnom broju priključaka putem nepokretne mreže i 37,3 posto u ukupnom broju priključaka putem pokretne mreže. Udjeli Telemach Hrvatske bili su 8,9 posto ukupnog broja priključaka putem nepokretne mreže i 19,5 posto ukupnog broja priključaka putem pokretne mreže.

U analiziranom je razdoblju uočen trend međugodišnjeg povećanja broja priključaka putem 5G mreže, dok je broj korisnika 3G i 4G mreže u padu ili, u slučaju poslovnih korisnika, znatno blažem porastu u odnosu na broj korisnika 5G mreže u četvrtom tromjesečju 2024. godine. Naime, broj privatnih korisnika širokopojasnog pristupa internetu putem 3G i 4G mreže smanjen je za 4,9 posto, dok je broj privatnih korisnika koji internetu pristupaju putem 5G mreže povećan za 36,8 posto. U slučaju poslovnih korisnika, broj onih koji su u četvrtom tromjesečju prošle godine koristili 3G i 4G mrežu za pristup internetu veći je za 3,7 posto u odnosu na isto razdoblje 2023. godine. U isto vrijeme broj poslovnih korisnika koji internetu pristupaju putem 5G mreže povećan je za 55,5 posto.

U porastu je i podatkovni promet u nepokretnim i pokretnim mrežama. Podatkovni promet u nepokretnim mrežama u navedenom je razdoblju povećan za 26,8 posto u odnosu na četvrto tromjesečje prethodne godine. U istom razdoblju podatkovni promet u pokretnim mrežama bilježi međugodišnji rast od 0,5 posto. Putem nepokretnih mreža ostvaren je daleko veći podatkovni promet u četvrtom tromjesečju prošle godine: 994.597 TB u odnosu na 332.026 TB koliko se ostvarilo putem pokretnih mreža.

U djelatnosti telekomunikacija u 2024. godini, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, bilo je prosječno 9.733 zaposlenih, što je 3,6 posto više nego u 2023. godini. Na mjesečnoj razini, najveći broj zaposlenih u ovom sektoru zabilježen je u prosincu 2024. i iznosio je 10.756. Prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku, 2025. godina započela je s 9.690 zaposlenih u ovoj djelatnosti. Nakon toga, u veljači 2025. godine došlo je do povećanja broja zaposlenih koji rade u sektoru telekomunikacija za 6,5 posto u odnosu na prethodni mjesec te za 7,4 posto u usporedbi s veljačom 2024. godine. U ožujku i travnju 2025. godine došlo je do smanjenja broja zaposlenih u sektoru telekomunikacija, no on i dalje ostaje veći nego u istim mjesecima 2024. godine. Zaposlenicima u sektoru telekomunikacija u 2024. isplaćivana je prosječna mjesečna bruto plaća u iznosu od 2.150 eura, što je za 6,4 posto više u odnosu na prosječnu bruto plaću zaposlenika u ovom sektoru u 2023. godini. U veljači i ožujku 2025. godine isplaćene su bruto mjesečne plaće u iznosima višim od onih iz prethodne godine. Tako je prosječna bruto plaća zaposlenih u sektoru telekomunikacija u veljači 2025. godine porasla za 31,8 posto na međugodišnjoj razini. U ožujku 2025. godine povećanje mjesečne bruto plaće na međugodišnjoj razini iznosilo je 14 posto. Što se tiče cijena telekomunikacijskih usluga, podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako je u prošloj godini došlo do povećanja cijena za 0,6 posto u odnosu na 2023. godinu. Pritom su rasle cijene usluga mobilne telefonije [3,8 posto] i ostalih usluga prijenosa informacija [6,5 posto]. U istom razdoblju došlo je do pada cijena usluga internetskog pristupa za 2,2 posto i paketa telekomunikacijskih usluga za 3,8 posto u odnosu na 2023. godinu. Cijene usluga fiksne telefonije prošle su godine ostale nepromijenjene u odnosu na 2023. godinu.

Deset vodećih trgovačkih društava u Hrvatskoj u sektoru telekomunikacija u 2024. godini ostvarilo je zajedno 1.985,7 milijuna eura ukupnog prihoda, što u odnosu na 2023. godinu čini rast od 10,3 posto. Po ukupnom prihodu ostvarenom 2024. godine, u deset vodećih poduzeća sektora telekomunikacija [koja se bave djelatnošću žičane, bežične i satelitske telekomunikacije] ulaze HT d.d., A1 Hrvatska d.o.o., Telemach Hrvatska d.o.o., Odašiljači i veze d.o.o., HEP-Telekomunikacije d.o.o., Roaming Networks d.o.o., Teleperformance HRV d.o.o., Nokia Solutions and Networks d.o.o., Croatel d.o.o. i Printec Croatia d.o.o. Većim dijelom ova su trgovačka društva i prethodnih godina činila listu deset vodećih poduzeća sektora. Jedina novina je ulazak trgovačkog društva Teleperformance HRV d.o.o. među vodeće po ukupnom prihodu u sektoru telekomunikacija. Deset vodećih poduzeća u sektoru telekomunikacija 2024. godine zapošljavalo je 6.551 zaposlenika, odnosno 5,8 posto više nego godinu ranije. Više od polovice, tj. 3.367 bilo je zaposleno u Hrvatskom Telekomu. Broj zaposlenih 2024. godine najviše je povećan u trgovačkom društvu Teleperformance HRV, i to za 27,5 posto u odnosu na broj zaposlenih u 2023. godini. Broj zaposlenih 2024. godine smanjen je u društvima HEP-Telekomunikacije, Roaming Networks, Nokia Solutions and Networks i Croatel.

Tablica 9.

Pokazatelji poslovanja vodećih trgovačkih društava u sektoru telekomunikacija u 2024.

	Ukupni prihodi [u mil. eura]	Indeks 2024./2023.	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža [u %]	Proizvodnost rada [u tis. eura]
HT d.d.	976,0	110,5	0,2	2,1	16,8	289,9
A1 Hrvatska d.o.o.	579,1	108,9	0,6	0,7	14,8	354,2
Telemach Hrvatska d.o.o.	310,1	111,4	0,9	0,7	3,7	483,8
Odašiljači i veze d.o.o.	49,0	137,3	0,1	4,5	9,4	142,6
HEP-Telekomunikacije d.o.o.	20,7	103,6	0,2	0,6	3,1	530,2
Roaming Networks d.o.o.	17,6	94,1	1,2	0,6	6,0	302,9
Teleperformance HRV d.o.o.	9,3	139,3	0,8	1,6	6,9	35,8
Nokia Solutions and Networks d.o.o.	8,3	85,6	0,4	2,3	3,0	245,3
Croatel d.o.o.	7,8	115,6	0,1	5,4	29,6	95,2
Printec Croatia d.o.o.	7,8	82,1	0,4	2,3	-2,4	85,5

Napomena: Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; bruto marža = bruto dobit/ukupan prihod * 100; proizvodnost rada = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvori: Fina Info.BIZ i izračun autorice prema podacima FINA-e.

U Europskoj uniji je 2023. godine, prema podacima Eurostata, bilo registrirano ukupno 37.705 poduzeća u sektoru telekomunikacija. Po broju poduzeća u sektoru telekomunikacija prva je Španjolska, u kojoj je 2023. godine bilo 6.497 poduzeća. Slijedi Poljska sa 6.270 poduzeća koja su navedene godine poslovala u sektoru telekomunikacija. Prema podacima iz istog izvora, u sektoru telekomunikacija u Hrvatskoj bilo je 431 poduzeće.

Podaci Eurostata o obujmu proizvodnje i prometu u sektoru telekomunikacija ukazuju na pozitivne trendove u odnosu na 2024. godinu. Obujam proizvodnje u sektoru telekomunikacija na razini EU-a 2024. godine povećan je za 2,9 posto u odnosu na 2023. godinu. Najveće međugodišnje povećanje proizvodnje u sektoru telekomunikacija prošle su godine ostvarile Bugarska [7,6 posto] i Švedska [7,2 posto]. U Hrvatskoj je obujam proizvodnje ovog sektora 2024. godine povećan za 1 posto u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na 2023. godinu, promet sektora telekomunikacija na razini 27 zemalja EU-a prošle je godine porastao za 2,1 posto. Najveće međugodišnje povećanje prometa u sektoru telekomunikacija prošle je godine ostvareno u Danskoj [19,7 posto], iza koje slijedi Mađarska s povećanjem od 15,9 posto. Zanimljivo je da je u 2024. godini na razini Europske unije zabilježen međugodišnji pad proizvođačkih cijena u sektoru telekomunikacija, i to za 0,2 posto. Promatrano po zemljama, najveće smanjenje proizvođačkih cijena u sektoru telekomunikacija bilo je u Slovačkoj, u kojoj je međugodišnja stopa promjene iznosila -5,2 posto. Hrvatska je među zemljama u kojima su proizvođačke cijene u sektoru telekomunikacija prošle godine porasle, i to za 6,9 posto u odnosu na one iz 2023. godine.

Energetika: obnovljivi izvori energije⁵

Podaci Eurostata pokazuju da je 2023. godine ukupan udio energije iz OI u bruto finalnoj potrošnji energije dosegnuo 24,5 posto na razini Europske unije, što je oko 1,5 postotnih bodova više u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni udio energije iz OI potrebno je značajno povećati do 2030. godine kako bi se ostvario ambiciozan cilj od minimalno 42,5 posto energije iz OI, čime se istovremeno smanjuju emisije stakleničkih plinova i ovisnost Europske unije o uvoznim energentima. Ostvarenje ovog cilja znatno ovisi i o uspješnosti implementacije Direktive o energetskej učinkovitosti, koja je također revidirana u 2023. godini. Zajedno s ostalim pravilima vezanim za energiju i klimu, Direktiva cilja na smanjenje emisija stakleničkih plinova za barem 55 posto u odnosu na 1990. godinu, odnosno dodatno smanjenje od 11 posto ukupne energetske potrošnje do 2030. godine.

Republika Hrvatska, kao jedna od 27 zemalja članica Europske unije, sudjeluje u ispunjenju zajedničkog cilja. U 2023. godini ukupan udio energije iz OI nastavio je dvogodišnji pad na 28,05 posto, odnosno 2,95 postotnih bodova manje od udjela ostvarenog 2020. godine. U 2023. godini Hrvatska je imala 58,83 posto udjela obnovljive energije u proizvodnji električne energije, 0,92 posto obnovljive energije u prijevozu te 36,17 posto u grijanju i hlađenju, čime je ukupan udio energije iz OI u bruto finalnoj potrošnji energije iznosio 28,05 posto, što je godišnje smanjenje od 0,04 postotna boda.

Izvešće Eurostata⁶ bilježi za 2023. godinu udio energije iz obnovljivih izvora od 24,5 posto u bruto finalnoj potrošnji energije u Europskoj uniji, što je povećanje udjela energije iz OI za 1,5 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je 24 zemalja članica Europske unije ostvarilo porast udjela OI u bruto finalnoj potrošnji energije u 2023. godini, a dvije zemlje članice zabilježile su pad udjela OI u odnosu na 2022. godinu, dok je jedna članica, Hrvatska, zadržala isti udio kao prethodne godine. Najveće udjele energije iz OI bilježe: Švedska (66,4 posto), Finska (50,7 posto),

⁵ Kulišić, B. (2025). Energetika: obnovljivi izvori energije. *Sektorske analize*.

⁶ Detaljnije vidjeti na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Renewable_energy_statistics

Danska [44,4 posto], Latvija [43,2 posto], Estonija [41 posto], Austrija [40,8 posto] i Portugal [36,2 posto]. Ostale zemlje članice imaju ispod trećine udjela energije iz OI, a najmanje udjele energije iz OI imaju Irska [15,3 posto], Malta [15,1 posto], Belgija [14,7 posto] i Luksemburg [14,4 posto]. Najveći relativni porast udjela energije iz OI ostvarile su Austrija [6,7 postotnih bodova], Bugarska [3,5 postotnih bodova] te Španjolska i Finska [svaka po 3 postotna boda].

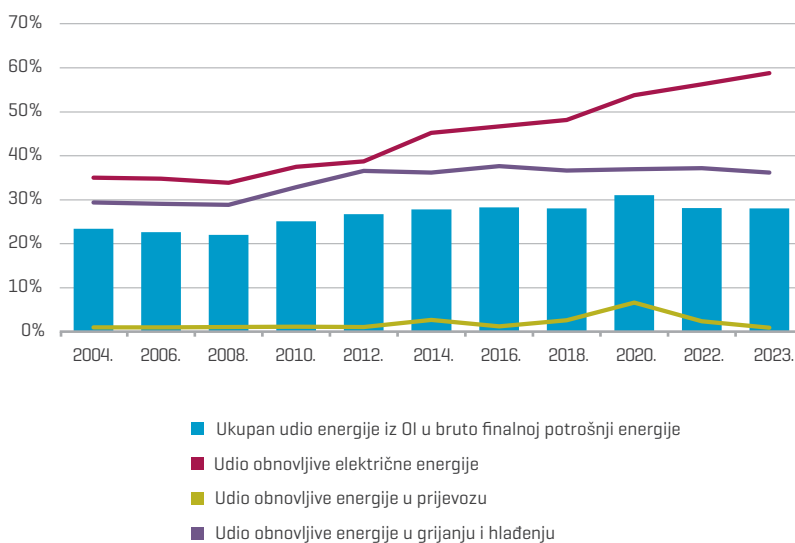
Veći napori očekuju se od 21 zemlje članice s obzirom na to da je svega šest zemalja članica ili iznad očekivanog cilja [Švedska sa 66,4 posto, Finska s 50,7 posto, Danska s 44,4 posto i Latvija s 43,2 posto] ili vrlo blizu [Estonija s 41 posto i Austrija s 40,8 posto]. Odstupanje od zajedničkih politika vezanih za klimatske i energetske ciljeve Europske unije bilježi se kod pet zemalja članica [Hrvatske, Bugarske, Italije, Slovačke i Irske] koje su ostvarile manji udio OI od onoga u 2020. godini, koja je bila godina prvog zakonodavnog okvira definiranog Direktivom RED I. Od tih zemalja, Hrvatska je ostvarila najveći pad od 3 postotna boda.

Prilikom promatranja ostvarenja udjela obnovljivih izvora, važno je istaknuti dva odlučujuća čimbenika: povećanje proizvodnje energije iz OI po sastavnicama ili sektorima te smanjenje ukupne energetske potrošnje, definirano Direktivom o energetskej učinkovitosti. Tako je moguće da neka zemlja članica ostvaruje povećanje u proizvodnji energije iz OI koje se ne vidi u postotnom udjelu zbog povećanja ukupne potrošnje energije. Slično, moguće je da se konstantna proizvodnja energije iz OI bilježi kao postotno povećanje zbog smanjenja potrošnje ukupne energije.

Slika 6.
Evolucija udjela energije iz OI u ukupnoj bruto finalnoj potrošnji energije Republike Hrvatske od 2004. do 2023. godine, prema sastavnicama*

Napomena: * Ukupni udio energije iz OI u Republici Hrvatskoj, 2004. – 2023., izražen u postotku, prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive [EU] 2018/2001 od 2021. godine nadalje, s napomenom da je Republika Hrvatska postala punopravna članica Europske unije 2013. godine.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

Ukupni udio energije iz OI u bruto finalnoj potrošnji od 28 posto u Hrvatskoj je ostvaren u 2013. i 2023. godini. Udio obnovljive električne energije iznosi 59 posto, udio obnovljive energije u grijanju i hlađenju 31 posto te udio obnovljive energije u prijevozu 1 posto. Evolucija udjela energije iz OI u ukupnoj bruto finalnoj potrošnji energije Republike Hrvatske ukazuje na neujednačen rast, s kontinuiranim rastom obnovljive električne energije.

Snažna elektrifikacija bilježi se u svim zemljama članicama, pri čemu sve ostvaruju veće udjele električne energije iz OI u 2023. godini od onih ostvarenih u 2020. godini. Na razini Europske unije, udio električne energije iz OI iznosio je 45,3 posto u 2023. godini, a 12 zemalja članica proizvelo je više električne energije iz OI od unijskog prosjeka. Austrija [87,8 posto] i Švedska [87,5 posto] blizu su ostvarenja 90 posto električne energije iz OI u 2023. godini, a slijedi ih Danska sa 79,4 posto. Austrija, Švedska i Latvija imale su već povoljniju početnu poziciju u 2004. godini u proizvodnji električne energije iz OI zbog velikog udjela vodnih snaga u proizvodnji. Najveći skok u proizvodnji električne energije iz OI napravila je Danska, koja je povećala udio s 23,8 posto [2004. godine] na 79,4 posto [2023. godine] u manje od dva desetljeća.

Za ostvareni udio električne energije iz OI od 45,3 posto ili 105,8 Mten najviše su zaslužna ulaganja u proizvodnju električne energije iz vjetroelektrana [40,7 Mten ili 39 posto] i solarnih elektrana [21,7 Mten ili 20 posto]. Proizvodnja hidroelektrana [29,8 Mten ili 28 posto] stabilna je kroz promatrano razdoblje. Prihvatanje proizvodnje električne energije iz vjetra i sunca zahtijeva ulaganje u infrastrukturu elektroenergetske mreže kako bi se mogao prihvatiti povećani udio nestabilne proizvodnje u mreži i osigurati stabilna dobava električne energije potrošačima po povoljnim cijenama. Jedini obnovljivi izvor koji omogućava stabilnu proizvodnju električne energije je biomasa, koja sudjeluje u proizvodnji sa 6,6 Mten ili 6 posto, kao elektrane na kruta biogoriva, poput drvne sječke ili peleta, te kao bioplin koji je prikazan unutar kategorije ostale tehnologije. Ostale tehnologije ostvarile su proizvodnju od 7 Mten ili udio od 7 posto.

Republika Hrvatska bilježi udio od 58,83 posto električne energije iz OI, što je više od prosjeka Europske unije od 45,3 posto za 2023. godinu. Kada se pogleda struktura proizvodnje električne energije iz OI u Republici Hrvatskoj, uočava se dominacija vodnih snaga u velikim hidroelektranama, koje su zadržale proizvodnju iz godina prije pristupanja Europskoj uniji 2013. godine. U 2023. godini hidroelektrane su činile 63 posto ili 589,6 kten. Slijede vjetroelektrane s 24 posto ili 222,7 kten te elektrane na kruta biogoriva [dominantno drvna sječka] sa 60,7 kten ili 6 posto. Sunčane elektrane [35,5 kten] ostvaruju skromnih 4 posto u usporedbi s 20 posto udjela u cijeloj Europskoj uniji i brojem sunčanih sati u Republici Hrvatskoj. Sve ostale tehnologije za proizvodnju električne energije iz OI ostvaruju 31,1 kten ili 3 posto.

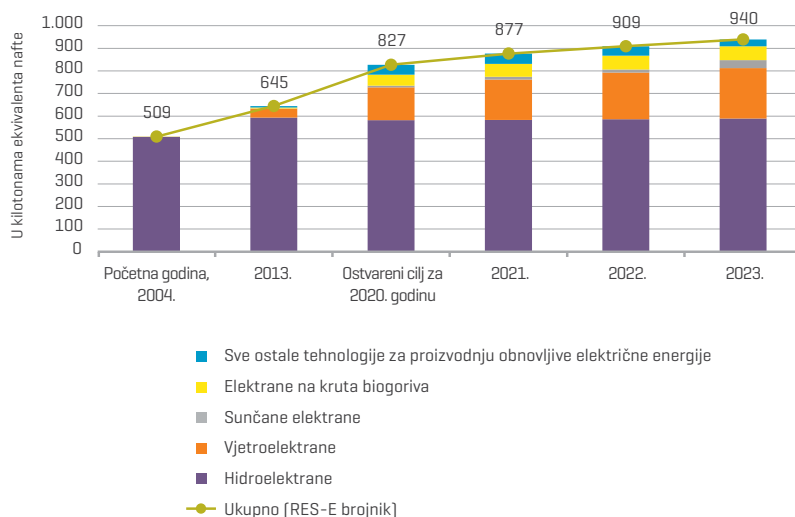
Slika 7.

Proizvodnja energije iz OI u bruto potrošnji električne energije u Republici Hrvatskoj, od 2004. do 2023. godine*

Napomene: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

Proizvodnja hidroelektrana je normalizirana, s isključenim pumpama. Proizvodnja vjetroelektrana je normalizirana. Sunčane elektrane uključuju fotonaponske elektrane i sunčane termalne elektrane. Sve ostale tehnologije uključuju proizvodnju električne energije iz plinovitih i tekućih goriva iz biomase, obnovljivog komunalnog otpada, geotermalne energije, energije plime i oseke te oceana.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

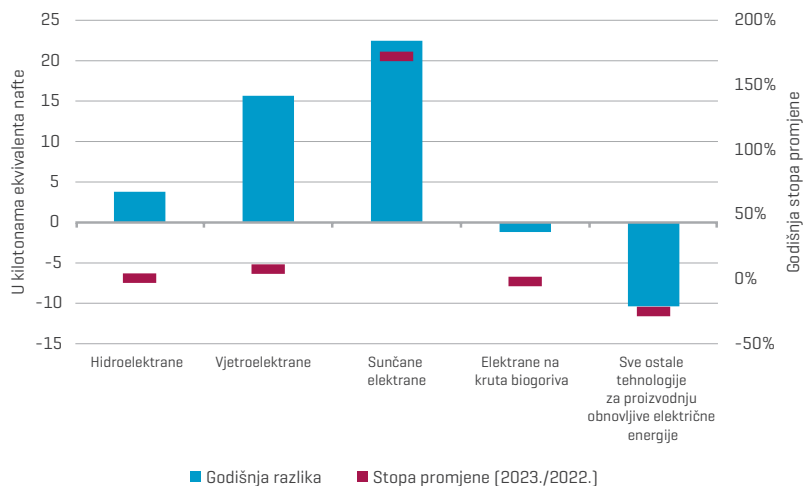

Slika 8.

Godišnja promjena proizvodnje električne energije iz OI u Republici Hrvatskoj za 2023. godinu u odnosu na 2022., po tehnologiji proizvodnje (u apsolutnim i relativnim iznosima)

Napomena: Proizvodnja hidroelektrana je normalizirana, s isključenim pumpama. Proizvodnja vjetroelektrana je normalizirana. Sunčane elektrane uključuju fotonaponske elektrane i sunčane termalne elektrane. Sve ostale tehnologije uključuju proizvodnju električne energije iz plinovitih i tekućih goriva iz biomase, obnovljivog komunalnog otpada, geotermalne energije, energije plime i oseke te oceana.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

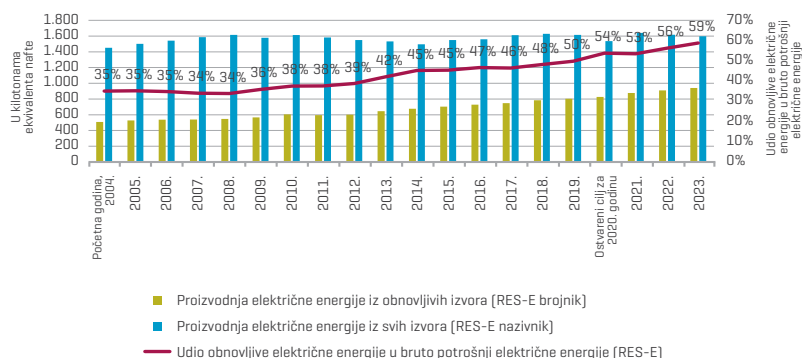
U Republici Hrvatskoj su ulaganja u sunčane elektrane bila dominantna pojava u 2023. godini, s godišnjom stopom promjene od čak 172 posto ili povećanje proizvodnog kapaciteta od 22,5 kten. Negativnu stopu promjene bilježe elektrane na kruta biogoriva [-2 posto ili -1,2 kten] i sve ostale tehnologije za proizvodnju obnovljive električne energije (dominantno elektrane na bioplin) [-25 posto ili -10,4 kten].

Slika 9.

Proizvodnja i udio električne energije iz OI u bruto potrošnji električne energije Republike Hrvatske, od 2004. do 2023. godine*

Napomena: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

Unutar Europske unije, Republika Hrvatska doprinosi s 0,94 Mten proizvodnje električne energije iz OI i ostvaruje značajnih 59 posto udjela obnovljive električne energije u bruto potrošnji električne energije. Nije zamjetan pad u ukupnoj proizvodnji električne energije iz svih izvora i time se nacionalni trend razlikuje od ukupnog trenda Europske unije.

Proizvodnja i udjeli obnovljive energije za grijanje i hlađenje

Energija utrošena na grijanje i hlađenje ne ovisi samo o proizvodnji, već i potrošnji koja je uvjetovana potrebama za grijanje i hlađenje. Zbog blagih i kraćih zima, sezona grijanja se skraćuje, čime se smanjuje i potrošnja goriva potrebnih za grijanje. Vruća ljeta povećavaju potražnju za hlađenjem, redovito kroz povećanu potrošnju električne energije u uređajima za klimatizaciju.

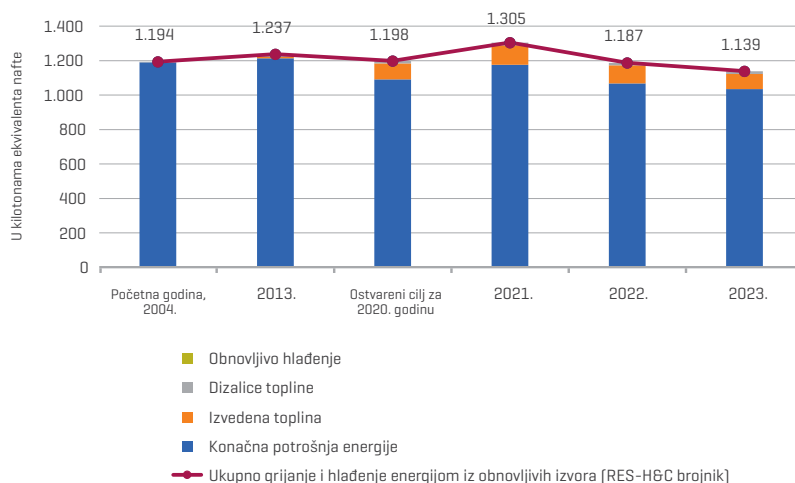
Na razini Europske unije, ukupni udio energije iz OI za grijanje i hlađenje iznosio je 26,2 posto u 2023. godini, sa 17 zemalja članica iznad prosjeka i 10 ispod prosjeka. Republika Hrvatska ostvarila je udio od 36,2 posto u grijanju i hlađenju iz OI. Proizvodnja energije iz OI za grijanje i hlađenje u Republici Hrvatskoj kreće se u uskom rasponu od 1,1 do 1,3 Mten od 2004. do 2023. Udjeli tehnologija koje su proizvodile energiju za grijanje i hlađenje neznatno su se mijenjali kroz povećanje udjela izvedene topline. Udio dizalica topline nije vidljiv na slici 10, a iznosio je 15,7 kten ili 1,4 posto. U 2023. udio izvedene topline iznosio je 8 posto ili 88,6 kten. Većinski izvor OI u grijanju i hlađenju Republike Hrvatske (91 posto ili 1.034 kten) ima konačna potrošnja toplinske energije, dominantno proizvedena iz krutih biogoriva, odnosno biomase poput ogrjevnog drveta, drvnih peleta u kućanstvima te nešto drvnog ostatka ili sječke u većim postrojenjima i daljinskom grijanju.

Slika 10.

Proizvodnja i udio energije iz OI u grijanju i hlađenju Republike Hrvatske, od 2004. do 2023. godine*

Napomena: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

U Republici Hrvatskoj bilježi se pad konačne potrošnje od -3 posto te izvedene topline od -16 posto u 2023. u odnosu na 2022. godinu. Obnovljivo hlađenje nema zapisa. Za razliku od potrošnje električne energije i sektora prijevoza, ukupna potrošnja goriva za grijanje i hlađenje na razini Europske unije se smanjuje, dok se udio ukupnog grijanja i hlađenja energijom iz OI povećava. Od ruske agresije na Ukrajinu 2022. godine, smanjena potrošnja fosilnog plina za grijanje potaknuta planom REPowerEU utječe na značajnije smanjenje potrošnje goriva za grijanje i hlađenje.

Republika Hrvatska ulazi u Europsku uniju s visokim udjelom energije iz OI za grijanje i hlađenje od 37 posto, što je ostvareno uglavnom potrošnjom ogrjevnog drveta u kućanstvima. Promatrajući trend potrošnje energije iz OI za grijanje i hlađenje Republike Hrvatske u razdoblju od 2004. do 2023. godine, uočava se korelacija ukupne potrošnje goriva za grijanje i hlađenje s ukupnim grijanjem i hlađenjem energijom iz OI od 2013. godine, što rezultira kretanjem udjela energije iz OI u grijanju i hlađenju između 36 i 39 posto. U 2023. godini bilježi se udio energije iz OI u grijanju i hlađenju Republike Hrvatske od 36 posto ili jedan postotni bod manje od prethodne godine.

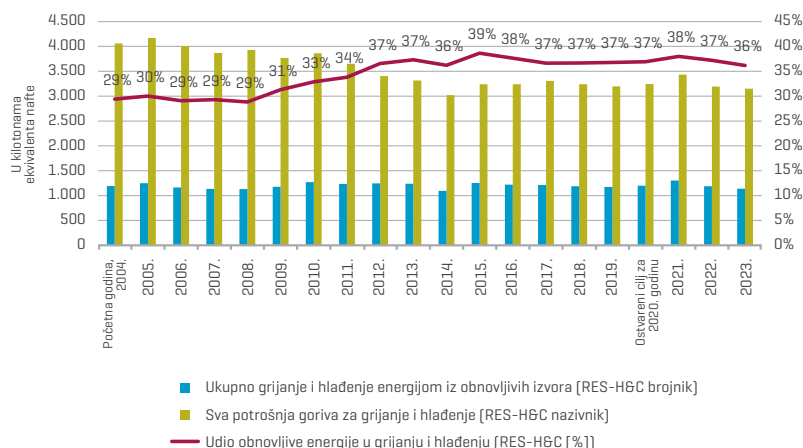
Slika 11.

Trend potrošnje energije iz OI u grijanju i hlađenju Republike Hrvatske u razdoblju od 2004. do 2023. godine te pripadajući udjeli*

Napomene: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

U razdoblju od 2004. do 2010. godine, potrošnja svih biogoriva uključena je u ovu kategoriju. Od 2011. godine uključena su samo biogoriva koja su sukladna s kriterijima održivosti i uštedama emisija stakleničkih plinova.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

Udio energije iz OI u prijevozu činio je 10,8 posto bruto finalne potrošnje energije na razini Europske unije u 2023. godini, što predstavlja povećanje od 1,2 postotna boda u odnosu na prethodnu godinu. U izračun se uzima sva obnovljiva energija korištena u prijevozu: tekuća biogoriva, vodik, biometan, „zelena“ električna energija itd. Udio energije iz OI u prijevozu od 29 posto već sada ostvaruje Švedska (33,6 posto), ali je većina zemalja članica daleko od novog cilja za 2030. godinu. Najbliže Švedskoj je Finska (20,6 posto), a slijede Nizozemska (13,4 posto), Austrija (13,2 posto), Belgija (12,1 posto), Španjolska (12 posto), Njemačka (11,9 posto), Portugal (11,2 posto), Danska (10,8 posto), Malta (10,7 posto), Italija (10,3 posto), Francuska i Slovenija (po 10 posto), kao zemlje članice koje bilježe više od 10 posto udjela OI u prijevozu u 2023. godini. Ukupno 13 zemalja članica bilježi pad udjela energije iz OI u prijevozu u 2023. godini u odnosu na 2020. godinu.

Udio energije iz OI u prijevozu Republike Hrvatske ne zadržava kontinuitet rasta i bilježi pad proizvodnje sukladnih biogoriva u 2023. godini na razinu ispod one ostvarene u 2013. godini ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju. Korištena obnovljiva električna energija u prijevozu iznosila je 13,49 kten, dok se s pomoću metodologije izračuna udjela energije iz OI u prijevozu (RES-T nazivnik), uz multiplikatore, dolazi do ukupnog udjela od 21,87 kten [slika 12].

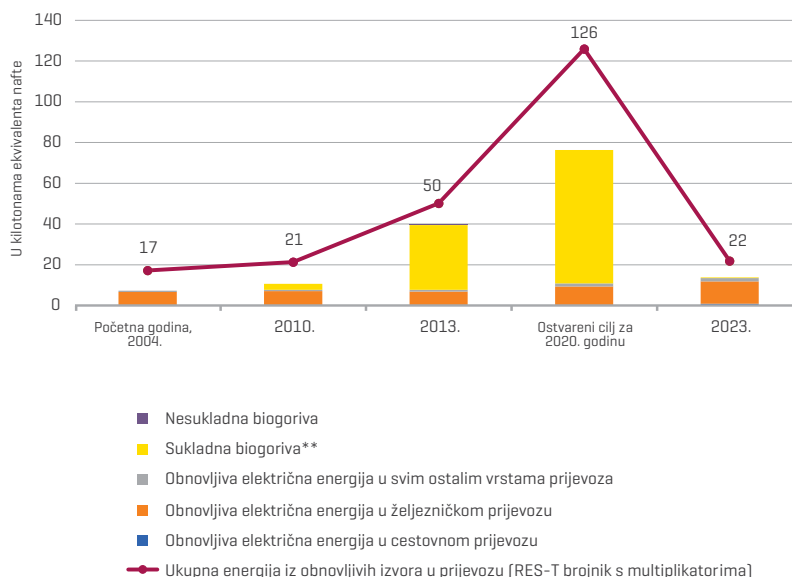
Slika 12.

Proizvodnja energije iz OI u prijevozu Republike Hrvatske, od 2004. do 2023. godine, prema gorivu*

Napomene: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

** U razdoblju od 2004. do 2010. godine, potrošnja svih biogoriva uključena je u ovu kategoriju. Od 2011. godine uključena su samo biogoriva koja su sukladna s kriterijima održivosti i uštedama emisija stakleničkih plinova.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

Detaljniji uvid u skupinu sukladnih biogoriva korištenih u Europskoj uniji za 2023. godinu pokazuje doprinos biogoriva iz hrane i krmiva (7,57 Mten ili 49 posto), biogoriva iz otpada i ostataka navedenih u Dodatku IX Direktive RED II (7,57 Mten ili 42 posto) te ostalih sukladnih biogoriva (1,67 Mten ili 9 posto). Udio biogoriva iz hrane i krmiva ograničen je na ukupno 7 posto udjela, dok se energetska vrijednost biogoriva proizvedenog iz sirovina navedenih u Dodatku IX Direktive RED II računa dvostruko.

Od sukladnih biogoriva, u 2023. godini je na tržište goriva Republike Hrvatske stavljeno 0,28 kten ili 100 posto biogoriva iz hrane i krmiva, dok udio biogoriva iz sirovina iz Dodatka IX čija se energetska vrijednost računa dvostruko kroz multiplikator nije zabilježen.

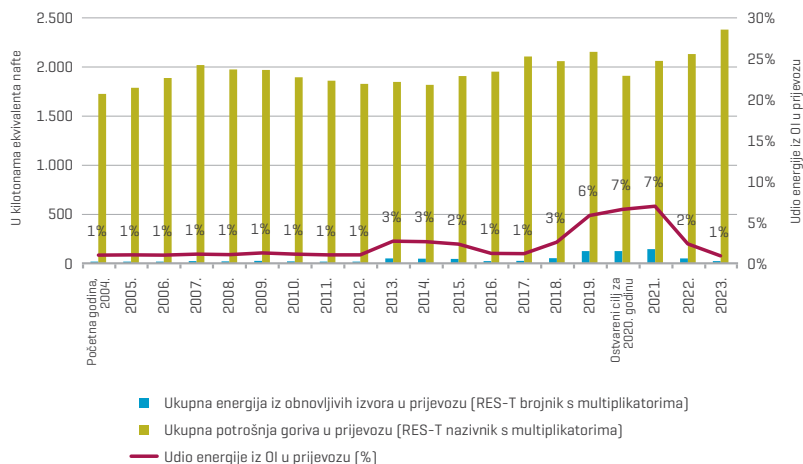
Slika 13.

Trend potrošnje energije iz OI u prijevozu Republike Hrvatske u razdoblju od 2004. do 2023. godine te pripadajući udjeli*

Napomene: * Prema metodologiji iz Direktive 2009/28/EC do 2020. godine te Direktive (EU) 2018/2001 od 2021. godine nadalje.

U razdoblju od 2004. do 2010. godine, potrošnja svih biogoriva uključena je u ovu kategoriju. Od 2011. godine uključena su samo biogoriva koja su sukladna s kriterijima održivosti i uštedama emisija stakleničkih plinova.

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb na osnovi izvornih podataka Eurostata.

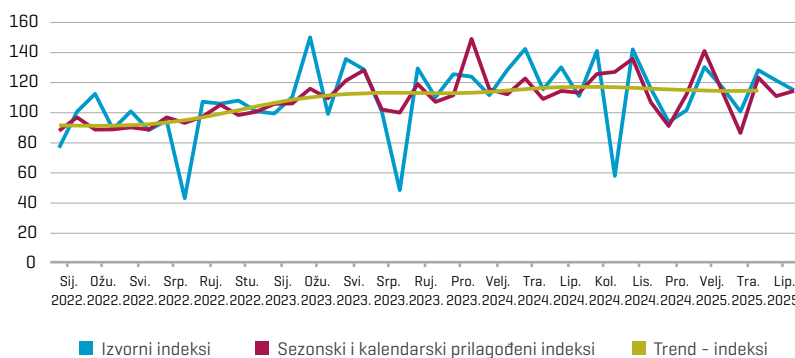

Farmaceutska industrija⁷

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za lipanj 2025. godine, proizvodnja farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka činila je 6,34 posto ukupne industrijske proizvodnje u Hrvatskoj. Podaci iz istog izvora ukazuju na međugodišnji pad obujma proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka u prvih šest mjeseci 2025. godine za 1 posto. S druge strane, u siječnju 2025. godine ostvaren je značajan međugodišnji porast obujma industrijske proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka, i to za 22,8 posto, da bi se u lipnju na međugodišnjoj razini povećao za skromnih 1 posto. U odnosu na prosjek 2024. godine, prema izvornim indeksima obujma industrijske proizvodnje, proizvodnja farmaceutskih proizvoda i pripravaka u lipnju smanjena je za 1 posto.

Slika 14.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (2021. = 100)

Izvor: Državni zavod za statistiku.

U lipnju 2025. godine zalihe gotovih farmaceutskih proizvoda kod proizvođača činile su 13,5 posto ukupnih zaliha gotovih proizvoda kod proizvođača. U odnosu na isti mjesec 2024. godine, one su bile za 27,3 posto veće, dok su u usporedbi sa svibnjem 2025. godine bile za 2,4 posto manje. Zalihe gotovih farmaceutskih proizvoda u lipnju 2025. godine bile su za 21,2 posto više u odnosu na prosjek iz 2024. godine. Prema privremenim podacima DZS-a, zaposlenost u farmaceutskoj industriji 2025. godine nastavila je rasti u odnosu na prosjek 2024. godine. U djelatnosti je proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka 2024. godine u prosjeku bilo zaposleno 6.154 zaposlenih, što je u usporedbi

7 Božić, Lj. (2025b). Farmaceutska industrija. *Sektorske analize*.

s prosjekom 2023. godine 3,2 posto zaposlenih više. Podaci za srpanj 2025. godine ukazuju na 6.239 zaposlenih osoba. U odnosu na prethodni mjesec, broj zaposlenih ove industrije smanjen je za 0,3 posto, dok je na međugodišnjoj razini povećan za 0,9 posto. Podaci o proizvodnosti rada u prosincu 2024. godine ukazuju na pad od 19,7 posto u odnosu na isti mjesec 2023. godine.

U 2024. godini zaposlenicima u djelatnosti proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka isplaćivana je prosječna mjesečna bruto plaća u iznosu od 2.613 eura. Na međugodišnjoj je razini prosječna bruto plaća zaposlenika u ovoj djelatnosti porasla za 10,3 posto. U prvih šest mjeseci 2025. godine prosječna mjesečna bruto plaća u farmaceutskoj je industriji iznosila 3.122 eura, što je u odnosu na isto razdoblje godinu ranije povećanje od 13,7 posto.

Nastavlja se trend povećanja vrijednosti i uvoza i izvoza farmaceutskih proizvoda. U 2024. godini iz inozemstva je uvezeno farmaceutskih proizvoda i pripravaka u vrijednosti 2,0 milijarde eura. Povećanje je to od 11 posto u odnosu na 2023. godinu. Što se tiče izvoza farmaceutskih proizvoda i pripravaka, njihova je vrijednost u 2024. godini bila 1,3 milijarde eura, što je povećanje od 13,9 posto na međugodišnjoj razini. I dalje vrijednost uvoza farmaceutskih proizvoda i pripravaka značajno nadmašuje vrijednost izvoza. Pokrivenost uvoza izvozom farmaceutskih proizvoda u 2024. godini bila je 63,7 posto. Privremeni podaci DZS-a za prvih pet mjeseci 2025. godine ukazuju da je u navedenom razdoblju izvezeno nešto manje farmaceutskih proizvoda i pripravaka nego u istom razdoblju 2024. godine. Konkretno, vrijednost izvoza proizvoda farmaceutske industrije u prvih pet mjeseci 2025. godine iznosila je 517,6 milijuna eura, što je smanjenje od 0,4 posto na međugodišnjoj razini. U istom je razdoblju uvezeno farmaceutskih proizvoda u vrijednosti 895,9 milijuna eura. Vrijednost uvoza farmaceutskih proizvoda i pripravaka u prvih pet mjeseci 2025. godine u odnosu na isto razdoblje 2024. godine povećana je za 4,2 posto. U prvih pet mjeseci 2025. godine, dakle, uvoz farmaceutskih proizvoda raste i iznosom nadmašuje vrijednost izvoza koji istovremeno bilježi pad u odnosu na prethodnu godinu.

U srpnju 2025. godine proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka su na ukupnom tržištu porasle za 3,2 posto u odnosu na one iz srpnja 2024. Pritom su proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka na nedomaćem tržištu zabilježile međugodišnji rast od 3,4 posto, a na domaćem tržištu od 2,8 posto.

Prema izvješću Agencije za lijekove i medicinske proizvode (HALMED), u 2023. godini u Hrvatskoj je na lijekove potrošeno ukupno 1.554,6 milijuna eura. Najveći udio u ukupnoj vrijednosti potrošnje lijekova u toj su godini imali lijekovi za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori, na koje je

potrošen iznos od 588,1 milijuna eura, što je 38 posto ukupne potrošnje lijekova izraženo financijski. Slijede ih lijekovi s učinkom na probavni sustav i mijenu tvari, na koje je u 2023. godini potrošeno 155,2 milijuna eura, što čini 10 posto ukupne potrošnje lijekova u 2023. godini. Iz izvješća o poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) može se zaključiti da je vrijednost potrošnje lijekova u Hrvatskoj u 2024. godini porasla. Za lijekove na recepte izdane u ljekarnama u 2024. je na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja potrošeno 10 posto više sredstava nego 2023. godine. Konkretno, radi se o iznosu od 737,5 milijuna eura. To je svakako povezano s povećanjem cijena lijekova, ali i povećanjem broja izdanih recepata. U 2024. godini ih je, prema izvješću o poslovanju HZZO-a, bilo 3,7 posto više nego 2023. godine. HZZO je također u 2024. godini za posebno skupe lijekove platio ukupno 406,4 milijuna eura, odnosno 5,9 posto više nego u 2023. godini.

Mjereno ukupnim prihodima ostvarenim u 2024. godini, deset vodećih poduzeća u proizvodnji farmaceutskih proizvoda i pripravaka su Pliva Hrvatska d.o.o., JGL d.d., Belupo d.d., Hospira Zagreb d.o.o., Genera d.d., PharmaS d.o.o., Krka-Farma d.o.o., Fidifarm d.o.o., TAPI Croatia Industries d.o.o. i Yasenka d.o.o. (tablica 10). Zajedno je ovih deset trgovačkih društava u 2024. godini imalo ukupni prihod u iznosu od 1.437,91 milijuna eura. Najveći dio ovog iznosa, 62,3 posto (896,3 milijuna eura), odnosi se na ukupni prihod koji je u prošloj godini ostvarila Pliva Hrvatska. Drugo trgovačko društvo po visini ukupnog prihoda je JGL, čiji je ukupni prihod u prošloj godini iznosio 162,0 milijuna eura. Slijedi ga Belupo s ukupnim prihodom od 130,9 milijuna eura. Ukupni prihod deset vodećih u farmaceutskom sektoru na međugodišnjoj je razini povećan za 18,2 posto. Najveće povećanje ukupnog prihoda na međugodišnjoj razini ostvarila je Yasenka (rast od 23,2 posto). Značajno je rastao i ukupni prihod Plive, i to za 22,8 posto na međugodišnjoj razini. Ukupne prihode manje nego godinu ranije u 2024. godini imali su Hospira (-13,2 posto) i Krka-Farma (-0,3 posto). U 2024. je godini u deset vodećih poduzeća sektora bilo ukupno 6.133 zaposlenih, što je 8,4 posto više nego 2023. godine. Najveći broj zaposlenih imala je Pliva Hrvatska, u kojoj je prošle godine radilo 2.926 zaposlenika, 2 posto više nego 2023. godine. Najveće međugodišnje povećanje broja zaposlenih imalo je trgovačko društvo Yasenka, u kojem je prošle godine bilo 20,8 posto više zaposlenih.

Prema podacima Eurostata, u 2024. godini nastavljen je trend povećanja obujma proizvodnje farmaceutskih proizvoda i pripravaka na razini 27 zemalja članica Europske unije. U odnosu na obujam proizvodnje iz 2021., proizvodnja farmaceutskih proizvoda i pripravaka povećana je za 31,7 posto. U navedenom je razdoblju obujam proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda na razini EU-a povećan za čak 95,1 posto, a obujam proizvodnje farmaceutskih pripravaka za 21,6 posto. Ukupni promet u proizvodnji farmaceutskih proizvoda i pripravaka na razini EU-a u 2024.

Tablica 10.

Pokazatelji poslovanja deset vodećih farmaceutskih proizvođača u Hrvatskoj u 2024. godini

	Ukupni prihodi [u mil. eura]	Indeks 2024./2023.	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža	Proizvodnost rada [u eurima]
Pliva Hrvatska d.o.o.	896,3	122,8	0,39	4,25	15,46	306.326,94
JGL d.d.	162,0	121,2	0,50	4,14	11,01	217.776,43
Belupo d.d.	130,9	112,2	0,09	5,97	25,24	134.349,55
Hospira Zagreb d.o.o.	90,7	86,8	0,15	1,32	25,47	214.994,69
Genera d.d.	46,1	111,3	0,26	4,42	5,35	140.606,90
PharmaS d.o.o.	38,0	106,3	0,61	1,44	10,49	316.642,13
Krka-Farma d.o.o.	29,5	99,7	0,13	3,39	4,78	179.915,20
Fidifarm d.o.o.	18,4	113,3	0,41	2,92	18,32	484.827,84
TAPI Croatia Industries d.o.o.	16,0	-	0,13	2,98	-4,33	45.378,99
Yasenka d.o.o.	9,9	123,2	0,30	1,25	4,46	155.002,03

Napomena: Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; bruto marža = bruto dobit/ukupan prihod * 100; proizvodnost rada = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvori: Fina Info.BIZ i izračun autorice prema podacima FINA-e.

je godini porastao za 38,9 posto u odnosu na 2021. godinu. Nadalje, u farmaceutskoj industriji na razini EU-a u 2024. je godini nastavljen trend povećanja proizvođačkih cijena. Na ukupnom su tržištu proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka u 2024. godini bile za 6,2 posto više nego u 2021. godini. Nastavljen je i trend povećanja broja zaposlenih. U odnosu na 2023. godinu, u ovoj je djelatnosti u EU-u 2024. bilo zaposleno 3,4 posto više zaposlenika, a u usporedbi s 2021. godinom, došlo je do povećanja od 12,2 posto. U isto vrijeme rasle su i bruto plaće zaposlenika u proizvodnji farmaceutskih proizvoda i pripravaka u EU-u, za 6,8 posto na međugodišnjoj razini te čak 25,5 posto u usporedbi s 2021. godinom. Povećan i broj sati rada zaposlenika u proizvodnji farmaceutskih proizvoda i pripravaka. Oni su na razini Europske unije 2024. radili 3,2 posto više nego 2023. U usporedbi s brojem sati rada po zaposleniku iz 2021., povećanje u 2024. godini iznosilo je 11,9 posto. Najveća svjetska i europska trgovačka društva koja se bave proizvodnjom farmaceutskih proizvoda i pripravaka ulažu sve više u istraživanje i razvoj, koji su ključ uspjeha u ovoj industriji. Prestanak patentne zaštite za najprodavanije lijekove u svijetu u pravilu znači i smanjenje njihove prodaje zbog pojave biosličnih lijekova. Zbog toga proizvođači lijekova bilježe sve veća ulaganja u istraživanje i razvoj novih lijekova koji će im u budućnosti osigurati visoke prihode.

Najprodavaniji lijek u svijetu trenutno je iz kategorije onkoloških lijekova. No, već je sad zamjetan rast prodaje GLP-1 lijekova za liječenje dijabetesa i pretilosti. Za ove se lijekove očekuje da će u narednim godinama postati najprodavaniji na svjetskoj razini. Najave da bi oni u budućnosti bili korišteni za liječenje pretilosti svakako idu u prilog ostvarivanju ovakvih prognoza.

— Građevinarstvo i nekretnine⁸

— Građevinski sektor kumulativno bilježi nastavak pozitivnih trendova. To se može pripisati realizaciji velikih infrastrukturnih projekata, dok se na tržištu nekretnina zapaža usporavanje aktivnosti. Prema posljednjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, građevinarstvo je u strukturi ukupnog gospodarstva u prvoj polovici 2025. godine sudjelovalo s udjelom od 6,3 posto (tablica 11). Osim učinka na agregatnu proizvodnju, zapažen je doprinos građevinarstva i ukupnoj zaposlenosti. Broj je zaposlenih u ovoj djelatnosti u mjesecu kolovozu 2025. godine iznosio 156.520, što čini 8,9 posto ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Istovremeno je od ukupnog broja zaposlenih u građevinskom sektoru njih 82,0 posto bilo zaposleno u pravnim osobama, a 18,0 posto u obrtima.

Tablica 11.
Glavni sektorski pokazatelji

Napomena: Postotne promjene su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

	2022.	2023.	2024.	2025.	
Udio u BDP-u (stanje, u %)	5,0	5,1	5,6	6,3	Siječanj – lipanj
Udio u ukupnoj zaposlenosti (stanje, u %)	8,2	8,6	9,1	8,9	Kolovoz
Obujam građevinskih radova (postotna promjena)	4,0	5,2	14,2	7,2	Siječanj – srpanj
Broj zaposlenih (postotna promjena)	4,4	8,6	9,1	8,9	Kolovoz
Završeni stanovi (postotna promjena)	26,9	4,3	0,6	–	–
Izdana odobrenja za građenje (postotna promjena)	5,8	3,6	2,2	–0,1	Siječanj – srpanj
Cijena prodanih stanova (postotna promjena)	20,2	2,7	11,5	15,9	Siječanj – lipanj

Analizirajući međugodišnje stope promjene glavnih sektorskih pokazatelja u 2024. godini, zapaža se rast aktivnosti u građevinarstvu (tablica 11). Od analiziranih pokazatelja posebno valja istaknuti rast obujma građevinskih radova u 2024. godini, i to za 14,2 posto na međugodišnjoj razini. Najveći doprinos pozitivnim trendovima daje izgradnja velikih infrastrukturnih projekata. Istovremeno, analizirani pokazatelji potvrđuju veliko usporavanje

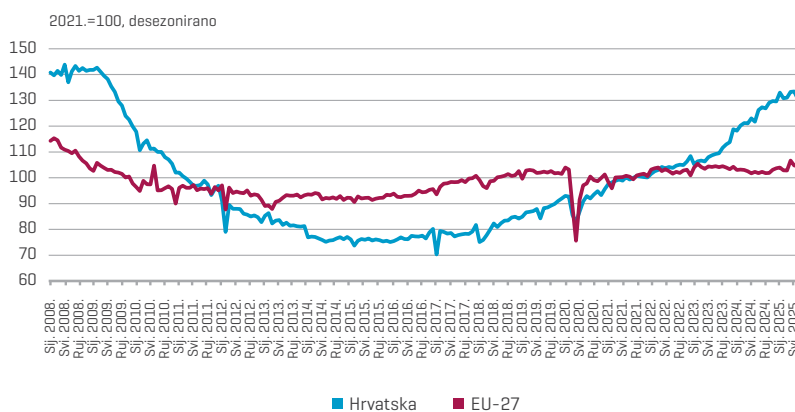
8 Buturac, G. [2025]. Građevinarstvo i nekretnine. *Sektorske analize*.

aktivnosti na tržištu nekretnina. Broj završenih novih stanova u 2022. godini povećao se za 26,9 posto, u 2023. za 4,3 posto, a u 2024. za neznatnih 0,6 posto [tablica 11]. Istovremeno, zapaža se ubrzanje rasta prosječne cijene prodanih stanova. Pritom se ona u 2023. godini povećala za 2,7 posto, u 2024. godini za 11,5 posto, a u prvoj polovici ove godine za 15,9 posto.

Broj zaposlenih je u 2024. godini rastao brže u odnosu na ostale sektorske pokazatelje [udio u bruto dodanoj vrijednosti, završene stanove], što ukazuje na kumulativni pad produktivnosti sektora. Kod izdanih odobrenja za građenje također dolazi do usporavanja. Ona su se u 2023. godini povećala za 3,6 posto na međugodišnjoj razini, u 2024. godini za 2,2 posto, da bi se u prvih sedam mjeseci 2025. godine smanjila za 0,1 posto.

Slika 15.
Obujam građevinskih
radova u Republici
Hrvatskoj i EU-27,
siječanj 2008. – srpanj
2025.

Izvori: Državni zavod za statistiku i Eurostat.

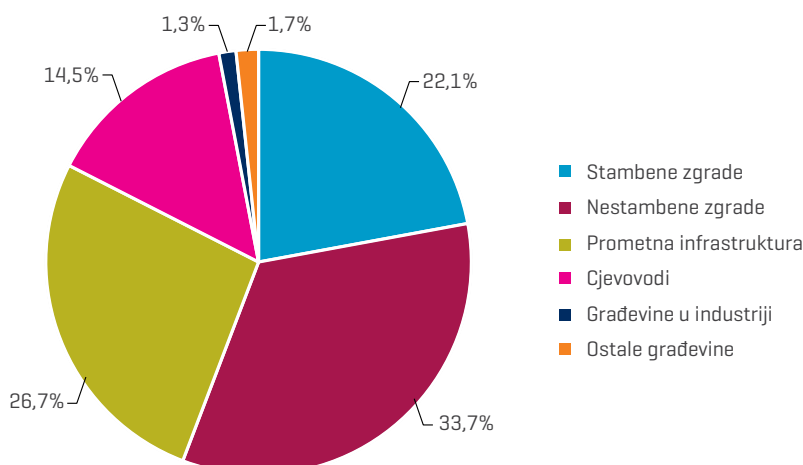

Nakon stagnacije građevinarstva u 2024. godini, najnovija kretanja na razini cijele Europske unije ukazuju na blagi rast ovoga sektora (slika 15). Tako se obujam građevinskih radova u EU-27 u prvih sedam mjeseci 2025. godine povećao za 1,8 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Analiza vrijednosti izvršenih radova poslovnih subjekata s 20 i više zaposlenih prema vrstama građevina ukazuje kako su kretanja građevinskog sektora najvećim dijelom uvjetovana izgradnjom prometne infrastrukture i cjevovoda, izgradnjom nestambenih zgrada te izgradnjom stambenih zgrada (slika 16). Ukupna vrijednost izvršenih radova ostvarena s vlastitim radnicima u prvih šest mjeseci 2025. godine iznosila je 3,5 milijardi eura. Od toga iznosa je 41,2 posto radova realizirano u izgradnji prometne infrastrukture i cjevovoda, 33,7 posto u izgradnji nestambenih zgrada te 22,1 posto u izgradnji stambenih zgrada.

Slika 16.
Struktura izvršenih građevinskih radova prema vrsti građevine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od siječnja do lipnja 2025. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Plaće u građevinarstvu i dalje zaostaju za prosjekom gospodarstva. U razdoblju od siječnja do srpnja 2025. prosječna neto plaća u građevinskom sektoru bila je manja za 19,6 posto u odnosu na prosječnu neto plaću u Hrvatskoj. Ta se razlika postepeno povećava još od 2007. godine kada je prosječna neto plaća u građevinskom sektoru bila manja za 13,5 posto od prosjeka gospodarstva. Prosječna isplaćena neto plaća u građevinarstvu u prvih sedam mjeseci 2025. godine iznosila je 1.152 eura. U usporedbi s istim razdobljem 2024., ona se nominalno povećala za 10,8 posto.

Rast cijena na razini ukupnog gospodarstva kao i rast građevinske aktivnosti pridonijeli su povećanju cijena građevnog materijala. Pritom je prosječna cijena građevnog materijala u razdoblju siječanj – kolovoz 2025. bila veća za 4,1 posto u usporedbi s istim razdobljem 2024. godine. Istovremeno, proizvođačke cijene ukupne industrije su se u prosjeku povećale za 0,6 posto.

Građevinarstvo u većini zemalja članica Europske unije ima značajnu ulogu u ukupnoj gospodarskoj aktivnosti. Razvidno je kako ovaj sektor, u prosjeku, ima mnogo veći značaj za gospodarstva „novih“ članica EU-27 u odnosu na „stare“ članice.⁹ To se dijelom može objasniti dostignutim stupnjem razvoja, pri čemu u većini starih zemalja članica drugi gospodarski sektori imaju mnogo veći značaj za ukupno gospodarstvo u odnosu na građevinarstvo. Udio građevinarstva u BDP-u u novim članicama EU-27 je u prosjeku 5,7 posto, a u starim članicama 4,5 posto. U novim članicama iznadprosječni udio imaju Slovačka, Rumunjska, Litva, Hrvatska, Latvija, Poljska i Slovenija.

⁹ Nove zemlje članice EU-a tranzicijske su zemlje petog vala proširenja koje su 2004. i 2007. godine pristupile Europskoj uniji. To su: Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija. Hrvatska je zemlja članica od 2013. godine.

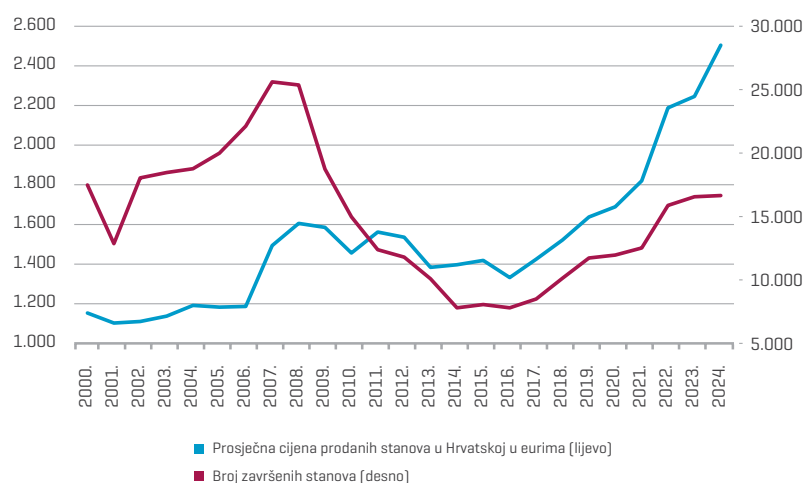
Tržište nekretnina

Tržište nekretnina u Hrvatskoj bilježi usporavanje aktivnosti. Pritom je u 2024. godini došlo do velikog usporavanja rasta broja izgrađenih novih stanova te do osjetnog rasta njihovih prosječnih cijena. Najveće žarište rasta cijena stanova u Hrvatskoj je Grad Zagreb. Osjetno smanjenje broja novoizgrađenih stanova u Gradu Zagrebu u 2023. godini odrazilo se na smanjenje ponude stanova i rast njihovih cijena u 2024. godini. Broj novoizgrađenih stanova u Gradu Zagrebu u 2023. godini smanjen je za 19,1 posto na međugodišnjoj razini, dok je prosječna cijena povećana za 4,1 posto. Rast cijena novoizgrađenih stanova u 2024. godini je više nego udvostručen u odnosu na 2023. godinu. Pritom je prosječna cijena novoizgrađenih stanova povećana za 8,7 posto. U Hrvatskoj je u 2024. godini ukupno izgrađeno 16.654 stana, što je povećanje od neznatnih 0,6 posto na međugodišnjoj razini (slika 17). Za usporedbu, rast novoizgrađenih stanova u 2023. godini iznosio je 4,3 posto, a u 2022. godini 26,9 posto.

Analizirajući broj završenih novih zgrada prema vrsti zgrade može se ustvrditi kako je u 2024. godini došlo do rasta broja novoizgrađenih stambenih i nestambenih zgrada na međugodišnjoj razini. Pritom se izgradnja stambenih zgrada u 2024. godini povećala za 5,2 posto, dok se izgradnja nestambenih zgrada povećala za 9,2 posto. Kod izgradnje nestambenih zgrada izražen je pad izgradnje industrijskih zgrada i skladišta, i to za 5,7 posto. Istovremeno, povećala se izgradnja hotela i sličnih zgrada (za 12,5 posto), izgradnja zgrada za trgovinu na veliko i malo (za 9,2 posto), izgradnja zgrada za promet i komunikacije (za 11,0 posto) i izgradnja zgrada za obrazovanje i zdravstvo (za 48,1 posto). Analiza izgradnje stambenih zgrada pokazuje kako se najviše povećala izgradnja stambenih zgrada s tri i više stanova, i to za 8,6 posto. Izgradnja zgrada s jednim stanom povećala se za 5,9 posto, dok se izgradnja zgrada s dva stana smanjila za 4,2 posto.

Slika 17.
Prosječna cijena
prodanih stanova po
četvornom metru i broj
završenih stanova u
Hrvatskoj, 2000. – 2024.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

U 2024. godini došlo je do ubrzavanja rasta cijena novih stanova. Nakon povećanja prosječne cijene novoizgrađenog stana u 2023. godini u iznosu od 2,7 posto na međugodišnjoj razini, u 2024. godini je došlo do snažnog rasta cijena, i to u iznosu od 11,5 posto.

Najnovija kretanja iz prve polovice 2025. godine potvrđuju nastavak trenda rasta cijena novoizgrađenih stanova. Tako je u prvih šest mjeseci 2025. godine prosječna cijena novoizgrađenog stana na razini Republike Hrvatske povećana za 15,9 posto u odnosu na isto razdoblje lani. Značajan doprinos rastu cijena dao je Grad Zagreb, u kojemu je prosječna cijena novoizgrađenog stana povećana za 24,1 posto.

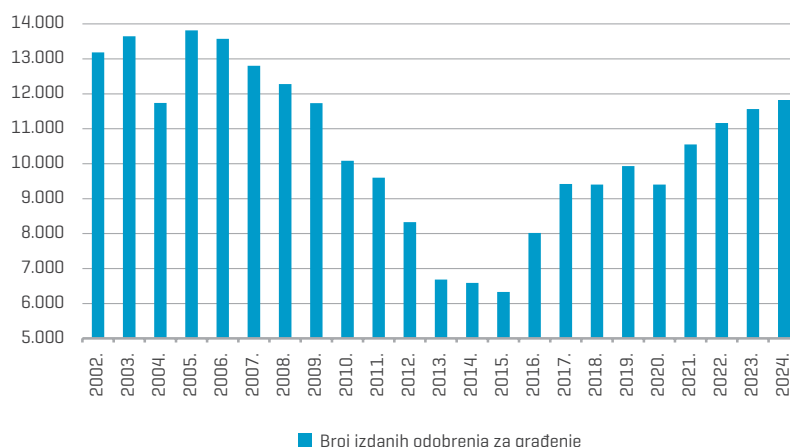
Poskupljenje stanova u prosjeku na razini Republike Hrvatske i u Gradu Zagrebu samo manjim dijelom je uvjetovano porastom cijena građevinskog materijala. Razlozi leže primarno na strani ponude i potražnje za stanovima. S jedne strane, ponuda je uvelike ograničena uslijed nedostatka kvalificirane radne snage i odljeva dijela građevinske operative prema razvijenijim zemljama Europske unije. Pritom se nazire pad produktivnosti sektora. S druge pak strane, pritisak na strani potražnje uvjetovan je nizom čimbenika. Jedan dio svakako leži u nastavku trenda nejednakog gospodarskog i regionalnog razvoja Hrvatske, pri čemu je značajna koncentracija gospodarske strukture, pa shodno tome i radne snage, u Gradu Zagrebu i okolici. Drugo, tu je i učinak još uvijek veoma niskih kamata na štednju, što je kod dijela ulagača kupnju nekretnine činilo poželjnom investicijom. I na koncu, ne treba izostaviti učinke inflatornih pritisaka i rasta cijena, koji su dodatno pridonijeli potražnji za nekretninama ne bi li se čim više očuvale vrijednosti uštedjevina proisteklih iz zarađenih dohodaka u prijašnjim razdobljima.

Detaljniji uvid u očekivana kretanja na tržištu nekretnina osigurava analiza izdanih odobrenja za građenje. Nakon razdoblja dinamičnog rasta tržišta nekretnina, sudeći prema broju izdanih odobrenja za građenje, u narednom razdoblju može se očekivati nastavak usporavanja aktivnosti u građevinarstvu (slika 18). Broj izdanih odobrenja za građenje u 2022. godini povećao se za 5,8 posto na međugodišnjoj razini, u 2023. za 3,6 posto, a u 2024. godini za 2,2 posto.

Velika novina na tržištu nekretnina je uvođenje poreza na nekretnine. Uvođenjem toga poreza stambene nekretnine bi mogle izgubiti primat poželjne investicije za ulagače. To može rezultirati padom potražnje za novoizgrađenim stanovima te shodno tome smanjenjem građevinske aktivnosti, osobito u pogledu izgradnje novih stanova. Sudeći po prvim rezultatima nakon uvođenja toga poreza, upravo se to i dogodilo. Došlo je do velikog usporavanja izgradnje novih stanova.

Slika 18.
Izdana odobrenja za
građenje u Republici
Hrvatskoj, 2002. – 2024.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

S obzirom na veliku heterogenost tržišta nekretnina u Hrvatskoj, očekivan je i različit stupanj elastičnosti poreza na nekretnine. Potražnja za nekretninama u priobalju očekivano pokazuje znatno veći stupanj neelastičnosti na uvođenje poreza na nekretnine s obzirom na sudjelovanje velikog broja stranaca na tržištu nekretnina u tom području. Kod stranih ulagača, ali i dijela domaćih, kupnja stambenih nekretnina na hrvatskoj obali i dalje zadržava status poželjne investicije. U Gradu Zagrebu uvođenje poreza na nekretnine moglo bi dodatno pridonijeti nastavku procesa ograničenja ponude novih stanova na tržištu i shodno tome rastu cijena.

Zanimljivim se čini analizirati podatke Porezne uprave i Burze nekretnina o broju transakcija stambenim nekretninama. Tako je u 2024. godini došlo do usporavanja prometa nekretninama, pri čemu je broj transakcija stambenim nekretninama smanjen za 5,1 posto na međugodišnjoj razini. Nastavak je to trenda iz 2023. godine kada se, prema podacima Porezne uprave i Burze nekretnina, promet stambenim nekretninama smanjio za 6,9 posto na međugodišnjoj razini. To se samo dijelom može pripisati rastu kamatnih stopa u eurozoni te ublažavanju inflacijskih pritisaka.¹⁰ Nastavku trenda usporavanja izgradnje novih stambenih nekretnina uz istovremeni rast cijena mogao bi pridonijeti i uvedeni porez na nekretnine.

Posebnu pozornost u budućim kretanjima valja usmjeriti na potrebe za odgovarajućim profilima radnika u građevinskoj djelatnosti, kao i na kretanja na tržištu rada.

Na probleme vezane uz nedostatak radne snage ukazuju već podaci za razdoblje od siječnja 2018. do kolovoza 2025. godine. Naime, rezultati sugeriraju kako se u tom razdoblju značajnije povećava broj zaposlenih u građevinarstvu. No, istovremeno rast broja zaposlenih višestruko premašuje pad broja nezaposlenih, što ukazuje na značajniji uvoz radne snage iz

¹⁰ Burza nekretnina [2025], <https://www.burza-nekretnina.com>

drugih zemalja. Rast zapošljavanja u građevinarstvu znatno je veći od rasta bruto dodane vrijednosti, što ukazuje na pad produktivnosti sektora. Dodatni problem u privlačenju kvalificiranih djelatnika građevinske struke u Hrvatsku mogu predstavljati neadekvatna primanja zaposlenih. Naime, prosječne mjesečne isplaćene neto plaće u građevinarstvu značajnije zaostaju u usporedbi s prosjekom gospodarstva, uz naznaku da se taj jaz postepeno produbljuje još od 2007. godine. U toj je godini prosječna neto plaća u građevinskom sektoru bila manja za 13,5 posto od prosjeka gospodarstva, da bi u prvih sedam mjeseci 2025. godine bila manja za 19,6 posto.

Podrobniji uvid u stanje i dinamiku kretanja na tržištu nekretnina osigurava analiza financijskih pokazatelja deset vodećih trgovačkih društava u području izgradnje stambenih i nestambenih zgrada. Podaci FINA-e ukazuju na rast aktivnosti vodećih trgovačkih društava u toj djelatnosti u 2024. godini. Povećana aktivnost ogleda se prije svega u rastu ukupnih prihoda, koji su se kumulativno povećali za 8,3 posto.

Tablica 12.
Odabrani pokazatelji
deset vodećih trgovačkih
društava u djelatnosti
izgradnje stambenih i
nestambenih zgrada u
Republici Hrvatskoj u
2024. godini

Izvori: Fina Info.BIZ i izračun
autora prema podacima FINA-e.

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)
Kamgrad	247,7	0,56	1,46	4,10
Strabag	197,4	0,34	2,01	0,91
Radnik	178,1	0,22	2,86	7,63
Ing-grad	131,3	0,46	2,00	15,66
GIP Pionir	111,8	0,17	6,81	5,08
Projektgradnja plus	97,0	0,46	2,44	4,76
Lavčević	60,0	0,49	1,52	0,17
Zagreb Montaža	57,8	0,67	0,93	4,48
AB gradnja	36,3	0,31	2,97	10,45
Mešić Com	32,8	0,57	1,74	22,74

Turizam¹¹

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj je u prvih devet mjeseci 2025. godine zabilježeno 18,7 milijuna dolazaka turista koji su ostvarili 89,4 milijuna noćenja. U odnosu na isto razdoblje 2024. godine, broj dolazaka turista povećan je za 2,3 posto, a broj noćenja za 1,2 posto. Rast broja dolazaka i broja noćenja bio je izraženiji kod domaćih turista u usporedbi sa stranim turistima. Domaći gosti ostvarili su u prvih devet mjeseci 2025. godine međugodišnji rast broja dolazaka od 8,6 posto i noćenja od 6,1 posto. Istovremeno, dolasci inozemnih gostiju povećani su za 1,4 posto, a noćenja za 0,7 posto. Od ukupnog broja ostvarenih noćenja turista od siječnja do rujna 2025. godine, strani gosti ostvarili su 91,0 posto, a domaći gosti 9,0 posto.

Analiza dinamike kretanja broja dolazaka i broja noćenja turista u prvih devet mjeseci 2025. godine potvrđuje kako se dolasci i noćenja intenziviraju tijekom ljetnih mjeseci. Pritom svoj vrhunac dosežu u mjesecu kolovozu. Od ukupnog broja noćenja ostvarenih u prvih devet mjeseci 2025. godine, njih 71,1 posto je kumulativno realizirano tijekom ljetnih mjeseci (lipanj, srpanj, kolovoz). Zapaža se trend postepenog smanjivanja zadržavanja stranih gostiju u hrvatskim turističkim odredištima. Mjereno pokazateljem ostvarenih noćenja po dolasku turista, može se ustvrditi kako su u prvih devet mjeseci 2025. godine strani turisti u prosjeku boravili 5,0 noći. Istovremeno, u 2024. godini zadržavali su se u prosjeku 5,1 noć, u 2023. godini 5,2 noći, a u 2022. godini 5,5 noći.

U usporedbi sa stranim gostima, domaći gosti zadržavaju se znatno kraće u hrvatskim turističkim odredištima. U prvih devet mjeseci 2025. godine domaći turisti su se u prosjeku zadržavali u turističkim destinacijama 3,3 noći. Za usporedbu, u 2024. godini domaći turisti su također boravili 3,3 noći po dolasku, a u 2023. i 2022. godini 3,4 noći po dolasku.

11 Buturac, G. i Rašić, I. [2025]. Turizam. *Sektorske analize*.

Analiza noćenja prema vrsti smještaja pokazuje kako je u razdoblju od siječnja do rujna 2025. godine od ukupnog broja noćenja, najviše njih ostvareno u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor (50,2 posto). Istovremeno, u hotelskom smještaju ostvareno je 26,0 posto, a u kampovima i mjestima za kempiranje 23,8 posto ukupnog broja noćenja u komercijalnom smještaju. U usporedbi s istim razdobljem lani, zapaža se osjetno povećanje udjela noćenja u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor (s 46,4 posto na 50,2 posto).

Analizirajući strukturu emitivnih tržišta stranih gostiju prema državi podrijetla, može se zapaziti izražen stupanj koncentracije, pri čemu dominiraju turisti iz Njemačke. Uz relativnu blizinu tržišta, to je i očekivano s obzirom na to da se radi o vodećoj ekonomskoj strukturi u Europskoj uniji. Od ukupnog broja noćenja stranih gostiju u prvih devet mjeseci 2025. godine, njih 24,6 posto bilo je iz Njemačke. Slijede noćenja turista iz Slovenije (9,4 posto), Austrije (8,7 posto), Poljske (8,5 posto), Češke (5,4 posto) i Ujedinjenog Kraljevstva (4,4 posto).

Povećanje broja noćenja turista u prvih devet mjeseci 2025. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine bilježe turisti iz Slovenije (1,2 posto), Poljske i Ujedinjenog Kraljevstva (po 3,2 posto), Bosne i Hercegovine (9,5 posto), SAD-a (10,3 posto), Ukrajine (19,8 posto), Srbije (9,8 posto), Švedske (1,3 posto) i Švicarske (0,3 posto). Nasuprot tome, smanjenje broja noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke (0,3 posto), Austrije (0,1 posto), Češke (3,8 posto), Italije (0,4 posto), Mađarske (3,4 posto), Slovačke (2,0 posto), Nizozemske (5,1 posto) i Francuske (5,6 posto).

Analiza turističke aktivnosti po županijama pokazuje kako je najveći broj noćenja i dolazaka turista u razdoblju od siječnja do rujna 2025. godine ostvaren u sedam obalnih županija (Istarska, Splitsko-dalmatinska, Primorsko-goranska, Zadarska, Dubrovačko-neretvanska, Šibensko-kninska, Ličko-senjska). U tim je županijama kumulativno realizirano ukupno 85,2 milijuna noćenja i 16,5 milijuna dolazaka. To čini 95,3 posto ukupnog broja noćenja i 88,5 posto ukupnog broja dolazaka turista ostvarenih u Hrvatskoj tijekom promatranog razdoblja.

Najviše noćenja ostvareno je u Istarskoj županiji, 27,3 milijuna. Slijede Splitsko-dalmatinska županija sa 17,5 milijuna, Primorsko-goranska sa 14,7 milijuna, Zadarska županija s 10,2 milijuna te Dubrovačko-neretvanska županija sa 7,7 milijuna noćenja. Osim obalnih županija, po turističkim rezultatima i dalje se izdvaja Grad Zagreb, koji je u prvih devet mjeseci 2025. godine zabilježio oko 2 milijuna noćenja i 1,1 milijun dolazaka. U većini županija je tijekom prvih devet mjeseci 2025. godine zabilježen rast broja noćenja u odnosu na isto razdoblje 2024. Blagi pad broja noćenja

zabilježen je u Karlovačkoj županiji (2,4 posto), Zagrebačkoj županiji (0,4 posto) i Požeško-slavonskoj županiji (3,4 posto). Istovremeno, osjetnija smanjenja broja noćenja zabilježena su u Varaždinskoj županiji (5,3 posto), Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (21,9 posto) i Sisačko-moslavačkoj županiji (16,4 posto). Istovremeno, među obalnim županijama, najveći rast broja noćenja bilježe Istarska i Dubrovačko-neretvanska županija, s povećanjima od 1,5 posto.

Promotri li se prosječna dužina boravka turista u obalnim županijama tijekom prvih devet mjeseci 2025. godine, primjetno je da su turisti najkraće boravili u Dubrovačko-neretvanskoj i Ličko-senjskoj županiji (po 4 noćenja). Nasuprot tome, najduži boravci turista zabilježeni su u Istarskoj (5,8 noćenja), Zadarskoj (5,6 noćenja) te Šibensko-kninskoj županiji (5,5 noćenja). Usporede li se ti pokazatelji na međugodišnjoj razini, vidljivo je da se turisti u prosjeku zadržavaju nešto kraće. Tako je u Istarskoj županiji u prvih devet mjeseci prošle godine u prosjeku realizirano 5,9 noćenja, a u Šibensko-kninskoj županiji 5,7 noćenja.

Analizira li se vrijednost ovog pokazatelja za županije u kontinentalnom dijelu zemlje, primjetno je da se u tim destinacijama turisti u prosjeku zadržavaju znatno kraće u usporedbi s obalnim županijama. Turisti su se tijekom prvih devet mjeseci 2025. godine u prosjeku najduže zadržavali u turističkim odredištima Bjelovarsko-bilogorske županije (2,8 noći), iza koje s 2,5 noćenja po dolasku turista slijedi Koprivničko-križevačka županija. Nešto više od 2 noćenja po dolasku turista ostvaruju i Požeško-slavonska, Međimurska, Virovitičko-podravska, Sisačko-moslavačka, Krapinsko-zagorska i Varaždinska županija. U prosjeku turisti su se najkraće zadržavali u Brodsko-posavskoj županiji, 1,5 noći.

Devizni prihodi od turizma, prema podacima HNB-a, u prva dva tromjesečja 2025. godine bilježe rast od 5,9 posto na međugodišnjoj razini. U odnosu na isto razdoblje 2019., devizni prihodi od turizma u prvih šest mjeseci 2025. godine veći su za 55,8 posto. S obzirom na međugodišnji rast dolazaka i noćenja stranih turista u prvih devet mjeseci 2025. godine, moglo bi se očekivati da će ukupni prihodi od međunarodnog turizma ostvareni u 2025. godini premašiti razinu prihoda ostvarenu u prošloj godini.

Prema satelitskom računu turizma, udio sektora turizma u BDP-u Hrvatske za 2022. godinu iznosio je 11,3 posto. Usporedbe radi, 2011. godine sektor turizma činio je 10,4 posto BDP-a Hrvatske. Prema podacima FINA-e, u 2024. godini je u djelatnosti 55.10 „Hoteli i sličan smještaj“ bilo aktivno 1.626 poslovnih subjekata koji su ostvarili ukupne prihode od 3,0 milijarde eura, što u odnosu na 2023. godinu predstavlja povećanje od 10,5 posto. Osnovna obilježja poslovanja deset vodećih trgovačkih društava su

povećanje prihoda i zaposlenosti te poslovanje s dobiti. Ukupni prihodi deset vodećih trgovačkih društava ovog sektora u 2024. godini iznosili su 1,4 milijarde eura i bili za 8,7 posto veći u odnosu na prethodnu godinu. Broj zaposlenih povećan je s ukupno 13.561 u 2023. na 13.576 u 2024. godini. Svih deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“ zaključilo je 2024. godinu s pozitivnim poslovnim rezultatom, a gledano kumulativno, ostvarilo je dobit u visini od 193,8 milijuna eura.

Mjereno ukupnim prihodima, unutar deset vodećih društava turističkog sektora u 2024. godini nalaze se redom Valamar Riviera d.d., Maistra d.d., Plava laguna d.d., Imperial Riviera d.d., Arena Hospitality Group d.d., Sunce hoteli d.d., HUP-Zagreb d.d., Jadranski luksuzni hoteli d.d., Jadranka turizam d.o.o. i Liburnia Riviera Hoteli d.d. Svih deset vodećih poduzeća hrvatskog hotelijerskog sektora u 2024. godini ostvaruje povećanje prihoda u odnosu na 2023. Najveće međugodišnje povećanje ukupnih prihoda pritom bilježi društvo Imperial Riviera d.d. [24,4 posto], iza kojeg slijedi Valamar Riviera d.d. s rastom od 10,5 posto. Većina društava ostvaruje pozitivna kretanja i kada je riječ o broju zaposlenih. Smanjenje broja zaposlenih u odnosu na 2023. godinu bilježe tri vodeća hotelska poduzeća: Plava laguna d.d., HUP-Zagreb d.d. i Jadranski luksuzni hoteli d.d.

Tablica 13.

Odabrani pokazatelji deset najvećih trgovačkih društava prema prihodima u 2024. godini

	Ukupni prihodi (u mil. eura)	Bruto dobit (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u %)	Produktivnost (u tis. eura)
Valamar Riviera d.d.	331,0	31,0	0,46	0,6	9,4	93,3
Maistra d.d.	244,6	40,1	0,32	1,3	16,4	99,7
Plava laguna d.d.	225,6	59,9	0,36	1,4	26,6	128,8
Imperial Riviera d.d.	114,1	11,8	0,35	0,6	10,3	109,7
Arena Hospitality Group d.d.	100,4	10,6	0,29	1,4	10,6	104,8
Sunce hoteli d.d.	81,0	9,3	0,24	2,0	11,5	89,1
HUP-Zagreb d.d.	70,0	2,3	0,56	1,2	3,3	82,6
Jadranski luksuzni hoteli d.d.	67,0	19,0	0,42	2,4	28,4	116,9
Jadranka turizam d.o.o.	65,4	4,8	0,35	0,9	7,4	80,2
Liburnia Riviera Hoteli d.d.	64,4	4,9	0,37	1,1	7,6	94,2

Napomene: Bruto marža = bruto dobit/ukupan prihod*100; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; koeficijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; produktivnost = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvor: Poslovna Hrvatska.

Na Zagrebačku burzu¹² uvršteno je 14 dioničkih društava iz djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Od vodećih deset društava iz ove djelatnosti, na Zagrebačku burzu uvršteno je njih šest, i to redom Arena Hospitality Group d.d., Imperial Riviera d.d., Liburnia Riviera Hoteli d.d., Maistra d.d., Plava laguna d.d. i Valamar Riviera d.d.

Prema podacima trgovanja na Zagrebačkoj burzi, od siječnja do lipnja 2025. godine indeks CROBEXturist zabilježio je međugodišnji rast od 14 posto, a dionica Valamar Riviere d.d. i dalje je sedma po redu dionica s najvećim prometom. Istovremeno, dionica Liburnia Riviera Hotela d.d. treća je po redu prema najvećem međugodišnjem porastu cijene [170,5 posto], dok je dionica društva Helios Faros d.d. imala najveći međugodišnji pad cijene [-42,2 posto].

Pozitivna kretanja turističkog prometa zabilježena su i na globalnoj razini. Tako je u prvih devet mjeseci 2025. godine ostvarena 1,1 milijarda međunarodnih dolazaka turista (posjetitelji s barem jednim noćenjem), što je oko 50 milijuna [5 posto] više nego u istom razdoblju 2024. Ovakva kretanja ukazuju na stabilnu globalnu potražnju za putovanjima tijekom cijele godine, usprkos visokoj inflaciji cijena turističkih usluga i oprezu putnika zbog geopolitičkih i trgovinskih napetosti. Štoviše, treće tromjesečje 2025. godine zabilježilo je međugodišnji rast međunarodnih dolazaka od 4 posto, uz snažnu ljetnu sezonu na sjevernoj hemisferi. Prema projekciji organizacije UN Tourism iz siječnja 2025. godine, međunarodni turistički dolasci u 2025. trebali bi rasti 3 do 5 posto. Iako su globalni turistički rezultati za razdoblje od siječnja do rujna 2025. godine usklađeni s tom prognozom, ključni rizici i dalje ostaju visoke cijene putovanja i geopolitička neizvjesnost.

¹² Informacije preuzete sa Zagrebačke burze, <https://www.zse.hr>

Literatura:

- Anić, I.-D. [2025]. Trgovina na malo. *Sektorske analize*.
- Božić, Lj. [2025a]. Telekomunikacije. *Sektorske analize*.
- Božić, Lj. [2025b]. Farmaceutska industrija. *Sektorske analize*.
- Buturac, G. [2025]. Građevinarstvo i nekretnine. *Sektorske analize*.
- Buturac, G. i Rašić, I. [2025]. Turizam. *Sektorske analize*.
- Kulišić, B. [2025]. Energetika: obnovljivi izvori energije. *Sektorske analize*.
- Palić, P. [2025]. Hrana i piće. *Sektorske analize*.
- Poslovna Hrvatska. [n. d.]. Preuzeto s: <https://www.poslovna.hr/>
- Rašić, I. [2025]. Kemijska industrija. *Sektorske analize*.

Izdavač

Ekonomski institut, Zagreb
Trg J. F. Kennedyja 7,
10000 Zagreb
Telefon: 01 2362 200
Fax: 01 2335 165
<http://www.eizg.hr>

Za izdavača

Ivana Rašić, ravnateljica

Glavna urednica

Ivana Rašić

Autori analize

Ivan-Damir Anić, Ljiljana Božić,
Goran Buturac, Biljana Kulišić,
Petra Palić, Ivana Rašić

Izvršna urednica

Doris Dresto

Lektura

Doris Baničević

Grafička urednica

Jelena Marčetić

Grafičko oblikovanje

Studio 2M

Slika na naslovnici

CCO javna domena

Napomena

Sektorska analiza autorskog je karaktera i ne odražava nužno stav Ekonomskog instituta, Zagreb.

Sljedeća analiza *Kemijska industrija* izlazi u veljači 2026.

Sufinancira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja isključivo su stavovi autora i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije.

Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.